

OSAAMISEN KIERTOTALOUS - HARRASTAMALLA HUIPPUOSAAJAKSI

SUOMEN PARTIOLAISET - FINLANDS SCOUTER RY

OSAAMISEN KIERTOTALOUS

– HARRASTAMALLA HUIPPUOSAAJAKSI

TOIMITUS

Timo Sinivuori
ja Julia Parkko

GRAAFINEN
SUUNNITTELU
Eeva Helle

KUSTANTAJA

Partion nuorisoalan osaamiskeskus
Suomen Partiolaiset
– Finlands Scouter ry

OTA YHTEYTTÄ:

Timo Sinivuori
timo.sinivuori@partio.fi

osaamiskeskus.partio.fi
www.osaamiskiekkko.fi

PAINO
Grano 2019

PAINOS
700 kpl

ISBN: 978-951-829-505-4

OPETUSHALLITUKSEN TERVEHDYS

KOULUTUSJÄRJESTELMÄSTÄ OPPIMISJÄRJESTELMÄÄN

Arvioiden mukaan enemmistö nyt syntyvistä lapsista tulee viettämään 100-vuotisjuhliiaan. Sellaisessa elämänpolussa perinteinen ajattelu, nuorena tutkinto, sitten työura ja sieltä eläkkeelle, ei enää toimi. Työ, oppiminen ja muu elämä tulevat limitymään paljon moninaisemmin koko elämänpolun ajalle.

Tällöin lapsuus- ja nuorisoiässä ei ole järkevää yrittää opettaa kaikkia niitä tietoja, taitoja ja valmiuksia, mitä elämän varrella tarvitaan, vaan keskittyä niihin asioihin, jotka ovat välttämättömiä tulevien oppimisvalmiuksien ja -mahdollisuuksien turvaamiseksi. Yleissivistys, perustaidot lukemisessa, kirjoittamisessa ja matemaattisissa aineissa, henkilökohtainen fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja henkinen toimintakyky sekä tulevaisuustaidot (luovuus, oppimaan oppiminen, sosiaaliset ja tunnetaidot, yhteistyötaidot, kommunikaatio, uteliaisuus uuteen) korostuvat nuorisovaiheen opinnoissa.

Perustutkinnot ovat aikaisempaa laaja-alaisempia, ja pitävät sisällään niin teoreettisia kuin soveltavia, käytännön tekemiseen kytkeytyviä osia. Muun osaamisen osalta on olennaista tehdä näkyväksi myös muuta kuin tutkintojen suorittamista. Formaalin koulutuksen (tutkinnot, todistukset) rinnalla nonformaali (työssä tapahtuva oppiminen uusiin haasteisiin vastattaessa) ja informaali (esimerkiksi järjestöharrastuksissa syntyvä organisointiosaaminen) oppiminen tulevat tärkeämmiksi. Sekä yksilöiden että yhteisöjen osaamisesta

merkittävä osa syntyy virallisen koulutusjärjestelmän ulkopuolella, mutta se jää osin hyödyntämättä, koska osaamisvarantoja ei tiedosteta eikä niitä ole tehty näkyviksi. Kun aikaisemmin töitä on haettu tutkintotodistuksen kanssa, jatkossa mydata -lähtökohdista työnhakijalla on käytössään osaamisen CV, missä on tehty näkyväksi kaikki eri elämänvaiheissa ja -ympäristöissä syntynyt osaaminen.

Elinikäisen, jatkuvan oppimisen käytännön ratkaisujen toteuttaminen on Suomelle monella tavalla keskeinen strateginen kysymys. Olennaista on, että yhteiskunnan asenteissa kasvun ajattelutapa korvaa ennaltamääräytyvän ajattelutavan. Liian usein edelleen ajatellaan, että ihmiset syntyvät tietynlaisella lahjakkuudella, joillakin on hyvä matikkapää, toiset ovat surkeita kielissä ja kolmansilla on peukalo keskellä kämmentä. Se ei ole totta, vaan harjoittelun ja oppimisen merkitys kyvykkyyksien kehittämisessä on synnynnäisiä valmiuksia vahvempaa.

Meidän on siirrettävä fokusta pelkästä koulutusjärjestelmästä kattamaan koko oppimisjärjestelmä. Erilaisin keinoin erilaisissa tilanteissa kerrytetty osaaminen on tunnistettava ja tunnustettava. Tällöin esimerkiksi nuorisojärjestöjen toiminnassa syntyvä osaaminen on arvokasta pääomaa, jota on voitava mahdollisuuksien mukaan lukea hyväksi opinnoissa, hyödyntää tunnistettuna osaamisena työmarkkinoilla ja tietysti arjen monissa tilanteissa. On hienoa, että järjestöt ovat lähteneet itse tasoittamaan tietä muutokselle. Osaamisen kiertotalous on päivä päivältä lähempänä.

OSAAMISEN KIERTOTALOUS - HARRASTAMALLA HUIPPUOSAAJAKSI

3

OPETUSHALLITUKSEN TERVEHDYS

Pääjohtaja Olli-Pekka Heinonen

6

TEKEMÄLLÄ OPPIEN KOHTI OSAAMISEN KIERTOTALOUTTA

Suomen Partiolaisten tervehdyksessä kuvataan pitkää osaamisen kehityshistoriaa partiossa. Osaaminen ja partio ovat teemoina lähempänä toisiaan kuin päältä päin arvaisi. Partio on koko yli satavuotisen historiansa ajan ollut kokemuspohjaisen oppimisen laboratorio ja edelläkävijä. Partiossa opitaan tekemällä ja harjoittelemalla monipuolisia taitoja luonnollisessa ympäristössä. Taitoja ja osaamista kertyy paitsi lapsille ja nuorille, myös kasvatuksen mahdollistaville aikuisille. Toiminnassa

on vuosittain mukana 60 000 partiolaista, joiden osaaminen kehittyy jatkuvasti.

Kirjoittaja:

DI, hallituksen jäsen Antti Reinikainen, Suomen Partiolaiset

7

KOVA OSAAMINEN NÄKYVIIN JA KIERTOON

Millainen oli Partion nuorisoalan osaamiskeskusten toimintakausi pähkinänkuoressa? Opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisoalan osaamiskeskukset muodostavat valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman tavoitteiden toimeenpanoa tukevan kokonaisuuden. Suomen Partiolaisten nuorisoalan osaamiskeskusten toimintakauden 2018–2019 tavoitteena oli kehittää työkaluja, menetelmiä ja toimintamalleja osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen oppilaitoksissa, työelämässä ja vapaaehtoistoiminnassa. Kirjoituksessa kuvataan tiivistetysti ne keskeiset toimintamallit, menetelmät sekä työkalut, joilla tavoitteisiin pyrittiin ja päästiin. Kirjoituksessa

nostetaan esille monialaisen yhteistyön merkitys nuorisotyön laadun kehittämiseksi.

Kirjoittaja: KT, johtaja Timo Sinivuori, Partion nuorisoalan osaamiskeskus

11

JATKUVA OPPIMINEN JA DIGITAALISUUS: KOHTI NUORTEN AIKUISTEN HYVINVOINTIA

Määrittelemme työtä ja toimeentuloa uudelleen digitalisaation vuoksi. Jatkuva oppiminen ja osaamisen uudistaminen nähdään uuden työn tekijöinä. Kirjoituksessa pohditaan digitalisaation ja jatkuvan oppimisen suhdetta nuorten aikuisten näkökulmasta. Työtä korostavassa suhteessa tunnistetaan kaksi ristiriitaista puhetapaa, joita tarkastellaan aikuiskasvatuksen avulla. Nuorten aikuisten hyvinvoinnin muutos ja osallisuus edellyttävät näiden

puhetapojen uudelleen sanoittamista avoimesti ja yhdenvertaisesti nuorten aikuisten kanssa.

Kirjoittaja: KM, kehityspäällikkö Mikko Lehtonen, Suomen Partiolaiset

13

OSAAMISTODISTUKSET VALIDOINNIN TUkena

Artikkelissa esitellään opintokeskus Siviksen Sivisverkossa tuotettavat osaamistodistukset. Todistus sisältää tietoa sekä suorituksesta että osaamisesta ja sen tasosta. Sivisverkon todistukseen kuuluu kolme dokumenttia: todistus,

kuvaus koulutuksesta ja järjestäjän tiedot. Näistä kaksi viimeistä ovat todistuksen liitteitä.

Kirjoittaja: KM, asiantuntija Lotta Pakanen, Opintokeskus SIVIS

14

DIGITAALISIA OSAAMISMERKKEJÄ OSAAMISESTA

Artikkelissa kerrotaan digitaalisesta osaamismerkistä, joka on nimensä mukaisesti sähköinen dokumentti osaamisesta. Osaamismerkillä voidaan tunnistaa, tunnustaa ja vahvistaa henkilön osaaminen. Osaaminen voi liittyä esimerkiksi johonkin tietoon, taitoon, pätevytyteen, rooliin, tehtävään tai asenteeseen.

Kirjoittaja: KM, asiantuntija Lotta Pakanen, Opintokeskus SIVIS

17 TULKINTAFOORUMIT RAKENTAMASSA JATKUVAN OPPIMISEN TOIMINTAMALLIA

Moniammatillisen osaamisen tulkintafoorumityöskentelyn avulla on löydetty ratkaisuja harrastus- ja vapaaehtoistoiminnassa hankitun osaamisen tunnistamiseen Hämeen ammattikorkeakoulussa. Lisäksi prosessia ja lopputulosta on mallinnettu muille koulutuksen järjestäjille ja nuorisotyötä tekeville järjestöille.

Kirjoittajat:

**Yliopettaja Leena Nikander, HAMK, Koulutuksen kehittämispäällikkö
Pirjo Kuisma, HAMK ja johtaja Timo Sinivuori, Partion nuorisualan osaamiskeskus**

20 DIGITAALINEN OSAAMISKIEKKO OSAAMISEN TUNNISTAMISEN JA TUNNUSTAMISEN TYÖKALUNA

Artikkeli esittelee digitaalisen osaamiskiekkon toimintaidean. Partion nuorisualan osaamiskeskusten yhtenä keskeisenä tehtävänä on ollut kehittää digitaalinen osaamiskiekkoharrastus- ja vapaaehtoistoiminnassa hankitun osaamisen ja tutkintoon johtavien opintojen vertailemiseen. Osaamiskiekkoon on palvelu, josta voi tutkia, kuinka esimerkiksi järjestötoiminnassa hankittu koulutus voidaan tunnustaa osaksi tutkintoon johtavia opintoja. Osaamiskiekkon sisällöntuottajina toimivat järjestöt ja oppilaitokset.

Kirjoittaja:

DI, digituottaja Julia Parkko, Partion nuorisualan osaamiskeskus

23 EFICODE TOTEUTTI DIGITAALISEN OSAAMISKIEKKO-PALVELUN NOPEALLA AIKATAULULLA

Eficoden Digital builders -tiimi kehitti Partion nuorisualan osaamiskeskusten kanssa digitaalisen osaamiskiekkopalvelun, joka näyttää, kuinka vapaa-ajalla kertyvää osaamista voidaan hyödyntää opinnoissa. Eficode toteutti alusta loppuun osaamiskiekkon käyttöliittymän (front-end) ja tietokannan (back-end), sekä käyttäjä- ja sisältöhallinnan. Kirjoituksessa kuvataan toteutusprosessin eri vaiheita sekä yhteistyötä Partion osaamiskeskusten kanssa.

Kirjoittaja: Eficode

25 HARRASTAMISEN VAHVUUSTEKIJÖIDEN ÄÄRELLÄ

Kun koulu loppuu – Nuorten tulevaisuusraportti 2019 -tutkimuksen sivussa toteutettiin Nuorten harrastamisen vahvuustekijät 2019 -tutkimus. Kohderyhmänä olivat lukiolaiset ja ammatilliset opiskelijat valtakunnallisesti. Tutkimuksen tilaajina olivat Suomen Partiolaiset ja Opintokeskus Siviis. Tässä artikkelissa pohditaan harrastamisen vahvuustekijöitä nuorisualan osaamiskeskustoiminnan päätehtävän näkökulmasta.

Kirjoittaja: KT, johtaja Timo Sinivuori, Partion nuorisualan osaamiskeskus, Suomen Partiolaiset

28 OSAAMISTA TUNNISTAVA PEDAGOGI

Artikkeli käsittelee opettajien Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen taitoa painottuen kykyyn ohjata osaamisperusteisesti opiskelijaa. Opettajien tulee ohjata opintojen alusta alkaen oppijaa reflektoimaan toimintaansa ja oppimaansa suhteessa vaadittavan osaamisen selkeisiin ja näkyvillä oleviin kriteereihin.

Ilman kriteereitä ei voi syntyä uskottavaa osaamisen sanoittamista ja arviointia.

Kirjoittaja: KTT, KL, yliopettaja Kimmo Mäki, Haaga-Helia ammatillinen opettajakorkeakoulu

30 JÄRJESTÖ- JA NUORISOTYÖN OSAAMISTA PARTIOSTA AMMATTIKORKEAKOULUUN

Humakin ja Partion osaamiskeskusten työ tulkintafoorumeissa on avannut opettajakollegion ymmärtämään konkreettisesti, miten yhteisöpedagogikoulutuksen järjestö- ja nuorisotyön profiilin

ydinosaamisen kannalta olennaista osaamista voidaan hankkia non-formaalin järjestökoulutuksen kautta.

Kirjoittaja: YTT, yliopettaja Hanna Laitinen, Humanistinen ammattikorkeakoulu

32 VAPAAEHTOISPESTIN OPINNOLLISTAMINEN OSANA JATKUVAN OPPIMISEN PARADIGMAA

Suomen Partiolaisten yhtenä tavoitteena on tehdä vapaaehtoistehtävissä hankittu osaaminen näkyväksi henkilölle itselleen sekä sanoittaa osaaminen työelämän ja oppilaitosten ymmärtämälle kielelle. Lisäksi halutaan osoittaa partiossa ja muissa järjestöissä vapaaehtoisille kertyvän osaamisen merkitys yhteiskunnalle.

Artikkelissa kerrotaan, kuinka osaamisen kuvaamisen prosessit

ovat kehittyneet partiossa viime vuosina. Kirjoittajat kertovat lisäksi, kuinka kansainvälisen partioliikkeen sisällä on huomattu osaamisen validoinnin merkitys ja miten tämä voidaan nähdä mahdollisuutena kansainväliseen osaamisviestiin.

Kirjoittajat:

VTM, yliopisto-opettaja Annina Kainu ja FM, MBA, erityisluokanopettaja Tarja Nieminen, Suomen Partiolaisten osaamisverkosto

34 KOKEMUKSIA JÄRJESTÖYHTEISTYÖSTÄ JA TOIVEITA JATKOSTA

Artikkelissa tuodaan esille Opintokeskus Siviksen roolia jäsenjärjestönsä koulutussuunnittelun kehittäjänä sekä mahdollistajana. Kirjoittaja kuvaa esimerkkien kautta järjestökoulutusten validoinnin merkitystä laadun kehittämisen sekä osaamisalueiden vertailtavuuden näkökulmasta.

Kirjoittaja: KM, asiantuntija Virpi Markkanen, Opintokeskus SIVIS

36 TEKOÄLY JA RAJAPINNAT KEHITTÄVÄT OSAAMISKIEKKOA TULEVAISUUDESSA

Kuinka tulevaisuuden digitaaliset ratkaisut voivat auttaa osaamisen tunnistamisessa ja tunnustamisessa? Artikkelissa kuvataan, kuinka digitaalinen osaamiskiekkoon on yksi askel helpompaan ja tehokkaampaan osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen. Osaamiskiekkon jatkokehittäminen ja uusien digitaalisten ratkaisujen hyödyntäminen voivat jatkossa helpottaa osaamisen

tunnistamisen ja tunnustamisen prosesseja entisestään.

Kirjoittajat: FM; asiantuntija Jussi Keskitalo, Opintokeskus Siviis,

TEKEMÄLLÄ OPPIEN KOHTI OSAAMISEN KIERTOTALOUTTA

Osaaminen ja partio ovat teemoina lähempänä toisiaan kuin päältä päin arvaisi. Partio on koko reilun satavuotisen historiansa ajan ollut kokemuspohjaisen oppimisen laboratorio ja edelläkävijä. Partiossa opitaan tekemällä ja harjoittelemalla monipuolisia taitoja luonnollisessa ympäristössä. Taitoja ja osaamista kertyy paitsi lapsille ja nuorille, myös kasvatuksen mahdollistaville aikuisille. Toiminnassa on vuosittain mukana 60 000 partiolaista, joiden osaaminen kehittyy jatkuvasti. Tutkimusten mukaan joka kolmas suomalainen tekee vapaaehtoistyötä, joten partio ei ole yksin vapaa-ajalla hankitun osaamisen näkyväksi tekemisen kanssa. Meille on siksi tärkeää, että harrastuksissa ja vapaaehtoistyössä kertyvä non-formaali osaaminen tunnustetaan ja tunnustetaan myös harrastustoiminnan ulkopuolella eli esimerkiksi formaalissa koulumaailmassa ja työelämässä. Sen vuoksi halusimme jo muutama vuosi sitten lähteä edistämään osaamisen näkyväksi tekemistä Suomessa.

Osaamista kertyy kaikkialla ja kaikkialla pitäisi pystyä hyödyntämään missä tahansa hankittua osaamista.

Julkisessa keskustelussa on viime aikoina laajalti ymmärretty elinikäisen oppimisen merkitys. Tämän lisäksi oppimisen ja osaamisen tulisi olla universaalia. Osaamista kertyy kaikkialla ja kaikkialla pitäisi pystyä hyödyntämään missä tahansa hankittua osaamista. Erityisesti vapaa-ajalla hankitun osaamisen parempi hyödyntäminen tukisi muun muassa opiskelijoiden työllistyvyyttä sekä korkeakoulujen tavoitetta opiskelijoiden nopeasta valmistumisesta. Tämä hyödyttäisi kaikkia osapuolia, sillä samaa asiaa ei tarvitsisi opettaa, kouluttaa ja arvioida moneen kertaan. Opiskelijat pystyisivät käyttämään harrastuksissa hankitun osaamisen luontevasti

osana tutkintoja. Oppilaitokset pystyisivät kohdentamaan resurssejaan ja lyhentämään opiskeluajoja. Harrastuksen järjestäjien ja kansalaisjärjestöjen tekemä työ saisi enemmän tunnustusta. Koko yhteiskunnan resursseja käytettäisiin tehokkaammin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama Partion nuorisoalan osaamiskeskus on kantanut keuhkon korren jos toisenkin. Osaamiskeskuksen tavoitteena on ollut juuri harrastus- ja vapaaehtoistoiminnassa hankitun osaamisen tunnustaminen oppilaitoksissa. Kahden vuoden kehitystyön tuloksena on syntynyt muun muassa digitaalinen osaamiskiekkko eli verkkopalvelu, jossa on mahdollista vertailla eri järjestöjen koulutuksia ja niiden hyödynnettävyyttä suoraan muutamien oppilaitosten tutkintoihin. Tieto eri non-formaalien koulutusten soveltuvuudesta tutkintoihin on saatu tulkintafoorumi-työskentelyn kautta, jossa oppilaitoksen ja järjestöjen välinen neuvottelu käydään. Osaamiskiekkko-palvelusta on luotu helppokäyttöinen alusta, joka hyödyttää kaikkia osapuolia eli opiskelijoita, oppilaitoksia ja järjestöjä. Vaitäinkin, että Partion nuorisoalan osaamiskeskuksen tekemä työ on ollut erittäin merkittävää.

Osaamisen näkyväksi tekeminen on mennyt muutamassa vuodessa harppauksin eteenpäin. Olemme pyrkineet jakamaan tietoa ja kokemuksia koko nuorisoalan kentälle. Toivoaksemme siitä on ollut hyötyä monille. Työtä on silti vielä paljon jäljellä. Vaikka digitaalinen osaamiskiekkko on hyvä alku, niin lopullisena tavoitteena on syytä olla järjestelmä, jossa on mahdollista verrata Suomen kaikkien oppilaitosten tutkintoja kaikkiin non-formaaleihin koulutuksiin. Sitä varten näiden kaikkien välille on luotava hyväksilukukäytännöt ja yhteiset pelisäännöt. Tutkintojen ja osaamisen välisten tulkintojen tekeminen vaatii siis tuhansien tuntien edestä työtä, mutta on jotain mikä silti kannattaa tehdä. Se tulee säästämään mittaamattoman määrän yhteiskunnan resursseja. Yhteistyöllä meidän on mahdollista käynnistää osaamisen kiertotalous. Kaikki vastaukset eivät ole vielä valmiina, mutta tekemällä voi tässäkin oppia.

KOVA OSAAMINEN NÄKYVIIN JA KIERTOON

NUORISOALAN OSAAMISKESKUKSEN
TOIMINTAKAUSI PÄHKINÄNKUORESSA

Opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisoalan osaamiskeskukset muodostavat valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman tavoitteiden toimeenpanoa tukevan kokonaisuuden. Suomen Partiolaisten nuorisoalan osaamiskeskuksen toimintakauden 2018–2019 tavoitteena oli kehittää työkaluja, menetelmiä ja toimintamalleja osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen oppilaitoksissa, työelämässä ja vapaaehtoistoiminnassa. Tässä kirjoituksessa kuvataan tiivistetysti ne keskeiset toimintamallit, menetelmät sekä digitaaliset työkalut, joilla tavoitteisiin pyrittiin ja päästiin. Kirjoituksessa nostetaan myös esille monialaisen yhteistyön ja ohjauksen (nuoret, opettajat ja nuorisotyöntekijät, koulutuksenjärjestäjät sekä työelämä, harrastukset ja vapaaehtoistyö) merkitys nuorisotyön laadun kehittämisessä.

OSAAMISEN KIERTOTALOUS

Perinteisessä kiertotalouden määrittelyssä on totuttu puhumaan teollisuudessa käytettävien resurssien uusiokäytöstä ja välttämään resurssien hukkaamista ja kertakäyttöä. Kiertotalousajattelussa pyritään siten hyödyntämään tuotteiden ja niihin liittyvän arvon kiertoa taloudessa mahdollisimman pitkään. Usein tuotteille luodaan lisäarvoa palveluilla sekä digitaalisiin ratkaisuihin perustuvalla tekoälyllä. Kiertotalouden suurin arvopotentiali onkin erityisesti tuotteiden uudelleen käyttö ja jalostus.

Kuulostaa tutulta ja verrattavissa olevalta

Oppiminen on siis myös yksi niistä asioista, joissa kiertotaloutta tarvitaan, sillä osaamisen valuminen hukkaan maksaa koko yhteiskunnalle yksilöstä puhumattakaan.

ajatusmallilta myös konstruktivistiseen oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on aktiivista uusien kokemusten ja tietojen soveltamista aiempiin tietorakennelmiin, ja jossa oppijan aikaisemmillä kokemuksilla nähdään olevan vaikutusta oppimisprosessiin. Ja kun vielä tarkennetaan, niin erityinen ajatuksellinen läheisyys löytyy sosio-konstruktivistiseen oppimiskäsitykseen, jossa oppimista konstruoidaan yhteistoiminnallisesti ja painotetaan erityisesti vuorovaikutuksellisia ja yhteistoiminnallisia prosesseja. On siis varsin perusteltua, että Partion nuorisoalan osaamiskeskuksen teemaksi valittiin juuri osaamisen kiertotalous (#osaamisenkiertotalous).

Kovin kaukana ei ole osaamisen kiertotalouden ajattelumallista myöskään ammatillisen koulutuksen reformiajattelu, jossa ammatillinen koulutus uudistettiin osaamisperusteiseksi ja asiakaslähtöiseksi kokonaisuudeksi. Reformissa myös lisättiin (vapaaehtois)työssä tapahtuvaa oppimista ja yksilöllisiä opintopolkuja sekä purettiin sääntelyä ja päällekkäisyyksiä. Oppiminen on siis myös yksi niistä asioista, joissa kiertotaloutta tarvitaan, sillä osaamisen valuminen hukkaan maksaa koko yhteiskunnalle yksilöstä puhumattakaan. Tutkimusten mukaan erityisesti nuorilla harrastus- ja vapaaehtoistoiminnassa hankittu ja hankittava osaaminen jää usein tunnistamatta ja tunnustamatta sekä opinnoissa että työelämään siirryttäessä. Työelämässä tarvitaan monia keskeisiä taitoja, joita koulussa ei välttämättä opi, mutta harrastuksissa ja vapaaehtoistyössä oppii.

NUORISOTYÖ JA OPETUSALA LÄHENTYY

Osaamiskeskuksen osaamispoliittisena tavoitteena on ollut nuorten työllistymisen edistämiseen vaikuttaminen. Osaamisen tunnustamisen vaikutukset kohdistuvat erityisesti opintoaikojen lyhenemiseen ja opiskelutaakan kevenemiseen sekä opintojen joustavoittamiseen koordinoimalla

nuorten opetuksen ja ohjauksen ammattilaisten keskinäistä yhteistyötä. Toimiessaan osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen vähentävät koulutuskustannuksia ja auttavat ennakoimaan yhteiskunnan ja työelämän osaamisodotusten muutoksia. Validoimalla osaamista, nuorilla on paremmat valmiudet opiskella ja työllistyä. Osa nuorista tarvitsee enemmän ohjausta opiskelemaan päästäkseen, opiskelujen läpäisemiseen sekä uraohjausta työelämään siirtäessä. Vapaaehtois- ja kansalaistoiminnan näkeminen laajemmin oppimisympäristönä joustavoittaa nuorten opinpolkuja sekä sijoittumista työelämään. Osaamiskeskuskausi osoitti sen, miten nuorisotyön, koulutuksen ja työelämäpalveluiden hallinnonrajat kattava osaamiskeskus yhdistää julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toiminnan nuorten tukemisessa.

MONIAMMATILLISET OSAAMISEN TULKINTAFOORUMIT

Osaamiskeskus on kehittänyt toimintamalleja nuoren opinpolun rakentamiseen ja ohjaukseen yhteistyössä nuorisotyön, oppilaitosten ja kansalaisjärjestöjen kanssa perustamalla oppilaitoksiin moniammatillisia osaamisen tulkintafoorumeita eri puolelle Suomea. Tulkintafoorumit ovat oppilaitosten ja järjestöjen yhteisiä foorumeita, joissa keskustellaan muun muassa opettajien, opinto-ohjaajien ja nuorisotyön asiantuntijoiden kanssa aikaisemmin hankitun ja hankittavan osaamisen

Osaamiskeskuskausi osoitti sen, miten nuorisotyön, koulutuksen ja työelämäpalveluiden hallinnonrajat kattava osaamiskeskus yhdistää julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toiminnan nuorten tukemisessa.

tunnistamisesta ja tunnustamisesta eli opinnollistamisesta. Tässä julkaisussa mallinnetaan tulkintafoorumi-toimintaa omalla artikkelilla.

Osaamiskeskus on lisäksi tukenut muita nuorisotyötä tekeviä järjestöjä luomalla menetelmiä ja työkaluja sekä mallintamalla ohjauksen toimintatapoja. Tavoitteena on ollut, että järjestöt ottavat harrastus- ja vapaaehtoistoiminnassa kehittyvän osaamisen kuvaamisen menetelmiä osaksi toimintaansa. Osaamiskeskus on osaltaan

edistänyt useiden nuorisotyötä tekevän järjestön tai organisaation osaamisen validointityötä (esimerkiksi 4H, Marttaliitto, MLL, SPR, partio, Nuorisoseurat, laajan taiteen perusopetuksen toimijoita mm. tanssi ja teatteri), Työpajayhdistys, Kirkkohallitus, Ev.lut. seurakuntien isos- ja kerhonohjaajakoulutus sekä työmarkkinajärjestöjä). Järjestöjen validointityötä on tehty yhteistyössä Sivis Opintokeskuksen kanssa. Järjestöyhteistyötä käsitellään tässä julkaisussa erikseen.

DIGITAALISET RATKAISUT NUORISOTYÖN OHJAUKSEN VÄLINEINÄ

Osaamiskeskus on tuottanut nuorisotyön käyttöön ja nuorten opinto- sekä uraohjaukseen osaamista kuvaavia digitaalisia työkaluja yhteiskehittelyn ja kokeilujen avulla. Samalla on kehitetty digitaalista nuorisotyötä osaamisperustaisesti. Osaamiskeskustehtävän kautta on suunniteltu internetiin kaikille avoin digitaalinen Osaamiskiekkopalvelu, joka perustuu koulutusten ta-soitusjärjestelmään (EQF/NQF). Osaamiskiekkoyhdistää tutkintotavoitteiset ja järjestöjen koulutukset toiminnallisesti sekä visuaalisesti samaan sovellukseen. Digitaalisen osaamiskiekon suunnittelusta sekä sovelluksen toteuttamisesta on tässä julkaisussa omat artikkelinsa. Tämän lisäksi osaamiskeskuksessa on kehitetty ja ko-keiltu osaamisen vertaistunnistamisen toimintamallia ja siihen liittyvää digitaalista työkalua.

Osaamiskeskus on osallistunut ammatillisen opettajankoulutuksen ja nuorisoalan koulutuksen kehittämiseen sekä osaamisen tunnistamisprosessien tutkimiseen järjestämällä kaikille avoimia työpajoja, työelämäseminaareja ja keskustelutilaisuuksia (esimerkiksi Työelämätaitojen inspiraatiopäivät 2018, Dare to Learn 2019 ja Nuori2019). Osaamiskeskus on esitellyt kehittämiään osaamisen kuvaamisen, tunnistamisen ja tunnustamisen toimintamalleja sekä työkaluja useissa kansainvälisissä tilaisuuksissa niin Suomessa kuin ulkomailla. Ammatillisen opettajankoulutuksen sisällöntuotantoon tai kehittämiseen osaamiskeskus on osallistunut säännöllisesti yhteistyössä Haaga-Helian ammatillisen opettajakorkeakoulun, Seurakuntaopiston nuorisotyöntekijöiden koulutuksen (NUVA-verkosto sekä tulkintafoorumityöskentely) sekä Humanistisen ammattikorkeakoulun yhteisöpedagogikoulutuksen (tulkintafoorumityöskentely sekä työelämäverkostoseminaari) kanssa. Ammattikorkeakouluyhteistyöstä julkaisussa on omat artikkelinsa.

HARRASTAMALLA HUIPPUOSAAJAKSI

Yksi osaamiskeskuksen tehtävistä on ollut tiedon lisääminen harrastuksissa ja vapaaehtoistyössä syntyvän osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen prosesseihin liittyen. Partion nuorisoalan osaamiskeskus teetti yhdessä Opintokeskus Siviksen kanssa valtakunnallisen Harrastamisen vahvuustekijät -kyselytutkimuksen ammatillisissa oppilaitoksissa sekä lukioissa opiskeleville nuorille siitä, miten opiskelijoiden harrastuksissa ja vapaaehtoistyössä hankittua osaamista on tunnistettu ja tunnustettu opintojen aikana. Tutkimustuloksia esitellään tässä julkaisussa. Tämän lisäksi harrastuksissa hankitun osaamisen tunnustamista on tutkittu opinnäytetyönä Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa.

Osaamiskeskuksen viestintä, markkinointi ja yhteiskuntavaikuttaminen ovat perustuneet osaamiskeskuksen viestintästrategiaan ja analytiikkaan. Osaamiskeskuksen asiantuntijaelimenä on toiminut Suomen Partiolaisten vapaaehtoisista opetus- ja kasvatusalan asiantuntijoista koostuva Osaamisverkosto. Osaamisverkosto on osaltaan vastannut toimintamallien kehittämistyöstä, kokeiluista ja jalkautuksesta järjestössä. Myös Osaamisverkoston työstä kerrotaan tarkemmin tässä julkaisussa.

MITEN TÄSTÄ ETEENPÄIN?

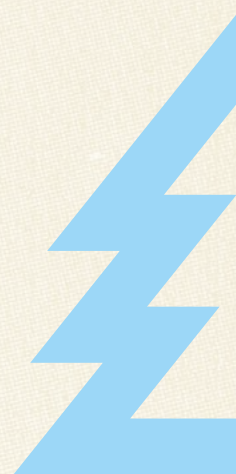
Digitaalisen nuorisotyön kehittämistä osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen tasavertaisempaan mahdollistamiseen tulee edistää yhteistyössä oppilaitosten ja työelämän kanssa. Nuoren harrastuksissa ja vapaaehtoistyössä hankitun ja hankittavan osaamisen tunnistamista ja tunnustamista voidaan parantaa järjestelmällisemmällä ja yhtenäisemmällä laatutyökalujen käytöllä. Parempi osaamisen hyödyntäminen on kaikkien etu, niin koulutuksen järjestäjien, nuorisotyön kentän, työelämän sekä nuorten itsensä. Digitaalisen osaamisen tunnistamiskonseptin kautta sekä nuorisotyöntekijät, opettajat, opinto-ohjaajat että oppilaitoksen uraohjauspalvelut yhdessä nuoren kanssa voivat löytää dataan perustuvien tulkintojen ja suositusten avulla nuorelle kestävämpiä ja dynaamisempia opinpolkuja kohti tutkintoa ja työelämää.

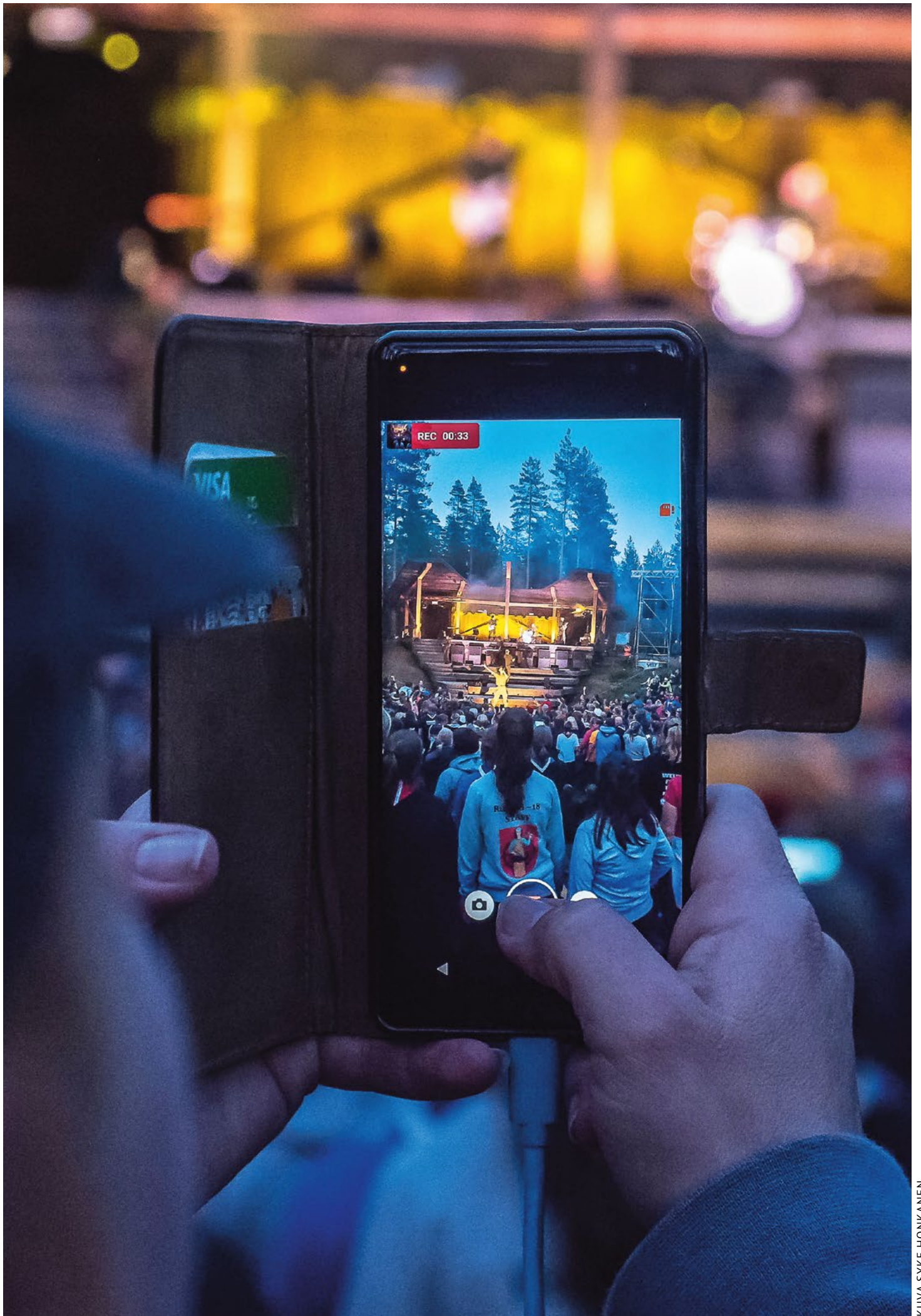
Partion nuorisoalan kehittämisen ja OKM:n täysin rahoittaman konseptin – osaamisen tulkintafoorumit & digitaalinen osaamiskiekk – tulisi löytää paikkansa vielä laajemman osaamisen ekosysteemikehitystyön yhteyteen. Osaamiskiekk on osoittanut tarpeellisuutta

Jatkuvan oppimisen
näkökulmasta oppilaitokset
voisivat olla osaamisen
pedagogisia kohtaamoina, joissa
yksityinen, julkinen ja kolmas
sektori – osaamisen tilaajat ja
tuottajat kohtaavat.

tensa ja toimivuutensa. Nyt työtä tulisi jatkaa etsien osaamistiedot ja vastaavuudet tekoälysovelluksen avulla tutkintojen perusteiden osalta muun muassa OPH:n järjestelmistä, järjestökoulutusten tiedot Sivis-verkosta ja digitaalisten osaamismerkkien tiedot Open Badge Factorysta. Tästä tulevaisuusnäkymästä on oma artikkelinsa tässä julkaisussa.

Kuten edellä on todettu, harrastuksissa ja vapaaehtoistyössä syntyy työelämän kannalta jatkuvasti – koko eliniän ajan – merkittävää geneeristä ja yleistä työelämäosaamista sekä ammattispesifistä osaamista. Jatkuvan oppimisen näkökulmasta oppilaitokset voisivat olla osaamisen pedagogisia kohtaamoina, joissa yksityinen, julkinen ja kolmas sektori – osaamisen tilaajat ja tuottajat kohtaavat. Osaamispolkujen käynnistys ja muotoilu voisivat tapahtua nuorisotyön ja opettajaprofession sekä työelämäpalveluiden yhteistyönä, yksilöllisiä jatkuvan oppimisen polkuja muotoillen. Tässä työssä sekä nuorisotyötä tekevät järjestöt, oppilaitokset ja työelämä tarvitsevat yhteistä kehittämistä- ja toimintafoorumia, joka tehtävä sopii erinomaisesti moniammatilliselle ja ketterälle nuorisoalan osaamiskeskukselle.

JATKUVA OPPIMINEN JA DIGITAALISUUS: KOHTI NUORTEN AIKUISTEN HYVINVOINTIA

Määrittelemme työtä ja toimeentuloa uudelleen digitalisaation vuoksi. Jatkuva oppiminen ja osaamisen uudistaminen nähdään uuden työn tekijöinä. Pohdin tässä kirjoituksessa digitalisaation ja jatkuvan oppimisen suhdetta nuorten aikuisten näkökulmasta. Tunnistan tässä työtä korostavassa suhteessa kaksi ristiriitaista puhetapaa, joita tarkastelen aikuiskasvatuksen avulla. Nuorten aikuisten hyvinvoinnin muutos ja osallisuus edellyttävät näiden puhetapojen uudelleen sanoittamista avoimesti ja yhdenvertaisesti nuorten aikuisten kanssa.

HAAVOITTUVUUDEN EETOS

Suomalaisen nuorisotyön ja -politiikan keskeisenä tavoitteena on vaikuttaa nuorten hyvinvointiin ja vahvistaa heidän osallisuuttaan yhteiskunnassa. Mielestäni kasvatuksen ja koulutuksen rakenteiden ja rahoituksen kehittämistä eli jatkuvan oppimisen mahdollistamista ei voi erottaa nuorten hyvinvoinnista tai osallisuudesta. Esimerkiksi eurooppalainen Adult Education as a Means to Activate Participatory Citizenship -tutkimushanke suosittelee purkamaan nuoria aikuisia haavoittavia rakenteita nuorten kanssa moniammatillisella ja -alaisella yhteistyöllä sekä sosiaalisella vahvistamisella.

Haavoittuvuus muodostaa ensimmäisen ristiriitaisen puhe-tavan. Suomalaiset kasvatustieteilijät kutsuvat sitä tutkimus-hankkeessaan Cosupport – Interrupting Youth Support Systems in The Ethos of Vulnerability haavoittuvuuden eetokseksi, jossa nuorten syrjäytyminen tai osattomuus tulkitaan yksilökeskeisesti, jopa syyllistävästi, haavoittavien rakenteiden asemasta. Näen, että samankaltainen yksilökeskeisyys korostuu puhuttaessa nuorten aikuisten työllistävyydestä eli heidän siirtymistään työhön ja työssä (Tuominen, 2013). Käsitystä lineaarisesta ja vain yksilön omiin valintoihin perustuvasta työurasta odotuksineen tulee haastaa yhteiskunnallisessa keskustelussa jatkossakin (Järvensivu & Pulkki, 2019).

YKSILÖKESKEINEN OSAAMINEN

Datan ja digitaalisuuden hyödyntämisen merkitys on kasvanut nuorisotyössä ja -politiikassa. Nuoret tavoittavat toinen toisensa heitä kiinnostavalla sisällöllä ja tavalla käyttämällä digitaalista mediaa ja teknologiaa. Digitaalinen osallisuus ja vuorovaikutus vahvistavat nuorten aikuisten hyvinvointia. Samanaikaisesti nuorten aikuisten turvattomuus verkossa kasvaa. Nuorten aikuisten digitaalisesta hyvinvoinnista käytävää keskustelua sävyttävät riskit, mikä ilmenee Digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskus Verken tuoreesta Nuorisotyön digitalisaatio 2030 -tutkimuksesta. Digitalisaation kaltainen yhteiskunnallinen muutos edellyttää nuorilta aikuisilta niin digitaatioita kuin tiedon lukutaitoakin uudenaikaisina kansalais- ja työtaitoina.

Osaaminen muodostaa toisen ristiriitaisen puhe-tavan. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen yhteinen Osaamisen ennakointifoorumi on tunnistanut ansiokkaasti digiosaamisen muutostarpeet ammattialoittain vuoteen 2035 mennessä. Digitaalinen taidokkuus ja työn merkityksellisyys korostuvat puhuttaessa nuorista aikuisista työelämässä. Osaaminen ei saa kuitenkaan pelkistyä vain nuoren aikuisen henkilökohtaiseksi kyvykkyudeksi tai uuden ajan työntekijän työtaitovaatimuksiksi. Vallitsevaa osaamispuhetta on rikastettava myös yhteisön ja yhteiskunnan eli rakenteiden ja vuorovaikutuksen

näkökulmasta. Esimerkiksi Sitra haastaa yksilökeskeisyyden osoittaessaan elinikäisen oppimisen politiikat ja tarkoitukset taidokkaasti julkaisussaan Kohti elinikäistä oppimista (2019).

NUORTEN AIKUISTEN OHJAUSTA JA RESURSSIJA ON LISÄTTÄVÄ

Vaikka digitalisaation ja teknologisen kehityksen välille kirjoitetaan usein varomattomasti yhtäläisyysmerkki, on rohkaisevaa, että digitalisaatiosta puhutaan yhä useammin arvон luomisena ja kulttuurin muutoksena. Tarkastelen edellä lyhyesti haavoittuvuuden eetosta ja osaamisen yksilökeskeisyyttä. Mielestäni näille puhutavoille – ja politiikan teoille – on yhteistä, ettei nuoria aikuisia nähdä tekijöinä, vaan heidät asemoidaan toimenpiteiden kohteiksi. Näitä toimenpiteitä alleviivataan riskein ja niiden tarkoituksena on ennalta ehkäistä tai korjata ei-toivottua käyttäytymistä, kuten koulutuksen keskeyttämistä. Nuorten aikuisten näkökulmasta digitalisaation ja jatkuvan oppimisen tärkein tavoite on mielestäni lisätä ohjausta ja resursseja.

Digitalisaation ja jatkuvan oppimisen mahdollisuuksiin tarttuminen nuorten aikuisten kanssa edellyttää ensimmäiseksi dialogia. Toiseksi se vaatii datan ja analytiikan eettisesti kestävä soveltamista. Kolmanneksi on luotava yhteisiä oppimisen ja ohjauksen työvälineitä sekä digitalisoitava niitä. Nämä tekijät konkretisoituvat erinomaisesti tässä julkaisussa esitellyssä digitaalisessa osaamiskiekkossa, joka yhdistää voittoa tavoittelemattomat järjestöt ja oppilaitokset.

Digitaalisen osaamiskiekkon arvokkain pääoma on järjestöjen ja oppilaitosten yhdessä tuottama tieto, koska se vahvistaa nuorten aikuisten valtaa ja toimijuutta. Nuoret aikuiset käyttävät digitaalista osaamiskiekkoa esimerkiksi omien opintojensa suunnittelemiseksi tietoon perustuen. Toisaalta digitaalinen osaamiskiekkok tukee nuorten aikuisten kanssa työtä tekevien ammattilaisten osaamisen kehittämistä. Se avaa myös uuden yhteyden nuorten aikuisten ja politiikan tekijöiden välille, kun se tuottaa valtakunnallisesti tietoa harrastus- ja vapaaehtoistoiminnassa hankitun osaamisen tunnistamisesta ja tunnustamisesta. Kulttuurin muutos tehdään digitaalisen osaamiskiekkon käyttöliittymän takana. Monialaisella ja -ammattillisella yhteistyöllä, kuten tässä julkaisussa kuvatulla tulkintafoorumityöskentelyllä, tuotetaan laadukasta tietoa ja tutkimusta.

NUORTEN HYVINVOINTI LUO ARVOA

Uusi työ määrittelee digitalisaation ja jatkuvan oppimisen suhdetta. Se heijastuu myös nuoriin aikuisiin kohdistuvaan puheeseen, kuten haavoittuvuuteen ja osaamisodotuksiin. Digitalisaation ja jatkuvan oppimisen suhde pitää määritellä työn lisäksi nuorten aikuisten hyvinvointina ja luottamuksena tulevaisuuteensa. Sen vuoksi dataa ja digitaalisuutta on hyödynnettävä entistä rikkaammin nuorisotyössä ja -politiikassa ohjauksen ja resurssien lisäämiseksi. Tässä suhteessa nuori aikuinen on aktiivinen tekijä ja yhdenvertainen toimija. Päätän kirjoitukseni lainaukseen Salosen ja Joutsenvirran artikkelista, koska se muistuttaa myös niistä nuorista aikuisista, jotka ovat vailla opiskelupaikkaa tai työtä yhteiskunnan marginaalissa, ja joiden osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia on kavennettu mielenterveyden ongelmien vuoksi.

”Uudistumiskykyisen yhteiskunnan rakentaminen vaatii ennen kaikkea erilaisten ihmisten osaamisen yhdistämistä, osallisuuden kokemuksen maksimointia ja mahdollisuutta ylittää tottumusten rajoja toistuvasti.”

LÄHTEET

Brunila, K. 2019. Cosupport – Interrupting Youth Support Systems in The Ethos of Vulnerability. Helsingin yliopisto. url-osoite: <https://blogs.helsinki.fi/cosupport/>.

Eriksson, S. & Tuuva-Hongisto, S. 2019. Nuorisotyön digitalisaatio 2030. ”Meidän tulisi osata tarjota nuorille työkaluja maailmaan, jota me emme vielä itse tunne. Xamk tutkii 11.

Järvensivu, A. & Pulkki, J. 2019. Työura: yksilön valintoja vai monimutkaista kehkeytymistä? Janus: Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti, 27 (1), 38-54.

Salonen, A. & Joutsenvirta, M. 2018. Vauraus ja sivistys yltäkyläisyyden ajan jälkeen. Aikuiskasvatus 38 (2), 84-101.

Sitra. Kohti elinikäistä oppimista. Yhteinen tahtotila, rahoituksen periaatteet ja muutoshasteet. 209. Sitran selvityksiä 150.

Toiviainen, H. 2019. Adult Education as a Means to Active Participatory Citizenship (EduMAP). Good Practices of Adult Education for Young Adults at Risk of Social Exclusion: Towards Active Participatory Citizenship. Tampereen yliopisto url-osoite: <https://blogs.uta.fi/edumap/>.

Tuominen, V. 2013. Maistereiden työllistyvyys. Publications of the University of Eastern Finland. Dissertation in Social Sciences and Business Studies, no 57.

MITÄ OLEN OPPINUT HARRASTAMALLA?

” Olen oppinut hallitsemaan tunteitani ja ajatuksiani paremmin ja ideoimaan ja kirjoittamaan omia tarinoitani, myös musiikin ulkopuolella. Kirjoitankin kirjaa tällä hetkellä.

” Olen oppinut tiimityötä ja kuinka tärkeä on toimia tiiminä. Jos kaikki tekevät tehtävänsä, niin kaikki luistaa kuin juuri rasvatut sukset. Olen myös oppinut tutustumaan uusiin ihmisiin helpommin.

NUORTEN VASTAUKSIA HARRASTAMISEN VAHVUUSTEKIJÄTUTKIMUKSEN AVOIMISTA VASTAUKSISTA.

OSAAMISTODISTUKSET VALIDOINNIN TUKENA

Järjestömaailmassa liikkuu monenlaisia todistuksia: osaamistodistuksia, suoritustodistuksia ja osallistumistodistuksia. Näitä kaikkia dokumentteja käytetään tunnustamaan ja validoimaan järjestöjen koulutustoiminnan kautta hankittua osaamista. Todistus on tärkeä dokumentti, jota tarvitaan esimerkiksi työnhaussa tai oppilaitosten AHOT-keskusteluissa. Se toimii todisteena suorituksesta ja osallistumisesta, mutta parhaimmillaan se kertoo myös sen saajan osoitetusta osaamisesta. Todistus voi olla paperinen, mutta yhä useammin se on myös sähköinen (esim. pdf-muotoinen). Hyvä todistus on selkeä ja laadukas sekä merkityksellinen sen myöntäjälle, saajalle ja ”loppukäyttäjälle”. Loppukäyttäjä voi olla esimerkiksi tuleva työnantaja tai oppilaitoksen opinto-ohjaaja.

OPINTOKESKUKSET JÄRJESTÖJEN OPPILAITOKSINA

Järjestöt toteuttavat laadukasta koulutustoimintaa itsenäisesti, yhdessä muiden kanssa ja opintokeskusten tuella. Opintokeskukset ovat järjestöjen oppilaitoksia, joiden opetusohjelmassa jäsenjärjestöjen koulutukset ovat. Tätä kautta järjestöjen on mahdollista saada oppilaitoksen validointi ja yhteistyötodistus omille koulutuksilleen. Järjestö toimii koulutuksen toteuttajana ja opintokeskus koulutuksen järjestävänä oppilaitoksena. Järjestö suunnittelee, toteuttaa ja arvioi koulutuksen. Opintokeskus varmistaa sen pedagogisen laadun ohjaamalla prosessin eri vaiheissa ja tarjoamalla valmiita työkaluja esimerkiksi mitoitukseen.

Osallistumistodistus kertoo nimensä mukaisesti osallistumisesta johonkin koulutukseen ja siihen ei yleensä liity osaamisen arviointia. Suoritus- ja osaamistodistuksissa arviointi on keskeisessä asemassa ja se perustuu koulutuksen suunnitteluvaiheessa luotuihin osaamistavoitteisiin, sisältöihin ja oppimistehtäviin. Koulutuksen tulee siis olla osaamislähtöisesti suunniteltu. Ero suoritus- ja osaamistodistuksen välillä on usein häilyvä, mutta voidaan ajatella, että osaamistodistus kertoo suorituksen lisäksi tarkemmin saavutetusta osaamisesta ja sen osoittamisesta. Sähköiseen osaamistodistukseen on mahdollista lisätä myös itse omia näyttöjä osaamisesta.

Opintokeskus Sivis tarjoaa jäsenjärjestöilleen ohjausta ja tukea koulutusten suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin liittyen. Tämän lisäksi jäsenjärjestöillä on mahdollisuus käyttää Sivisverkko-palvelun tarjoamaa (standardi)mallia laadukkaasta ja osaamislähtöisestä koulutuksesta. Mallia käyttämällä koulutukselle luodaan osaamistavoitteet ja sen laajuus sekä osaamisen taso määritellään käyttäen opintopisteitä (op) ja viitteellistä EQF-tasoa. Hyväksytyn suoritusmerkinnän saaneet opiskelijat

voivat tunnistautua omilla pankkitunnuksillaan Sivisverkkoon ja saada itselleen sähköisen todistuksen sekä opintorekisterimerkinnän ja -otteen.

YHTEISTYÖTODISTUS OSAAMISESTA

Sivisverkon tuottama Siviksen ja järjestöjen yhteistyötodistus on muodoltaan osaamistodistus. Se sisältää tietoa sekä suorituksesta että osaamisesta ja sen tasosta. Sivisverkon todistukseen kuuluu kolme dokumenttia: todistus, kuvaus koulutuksesta ja järjestäjän tiedot. Näistä kaksi viimeistä ovat todistuksen liitteitä.

Järjestöjen ja opintokeskusten myöntämien todistusten kaksi ajankohtaisinta teemaa liittyvät sähköisyyteen ja luottavuuteen. Sähköinen osaamistodistus mahdollistaa tulevaisuudessa sen hyödyntämisen erilaisissa palveluissa. Sitä on myös helppo näyttää ja jakaa muille. Paperinen todistus on staattinen dokumentti, kun taas sähköistä todistusta on mahdollisuus rikastaa esimerkiksi lisäämällä sen yhteyteen todisteita omasta osaamisesta. Todistuksen luotettavuus liittyy siihen kirjattuun osaamiseen, arviointiin ja arvioijan pätevyyteen. Järjestöjen koulutuksia arvioidaan yleensä asteikolla hyväksytty/hylätty ja tämä asteikko olisi hyvä avata todistuksen liitteeseen. On hyvä muistaa, että todistus ei ole vain myöntävä organisaatiota varten, vaan sen tulisi olla arvokas ja merkityksellinen myös sen saajalle ja hyödynnettävissä eri konteksteissa.

(DIGITAALISIA) MERKKEJÄ OSAAMISESTA

Digitaalinen osaamismerkki on nimensä mukaisesti sähköinen dokumentti osaamisesta. Osaamismerkillä voidaan tunnistaa, tunnustaa ja vahvistaa henkilön osaaminen. Osaaminen voi liittyä esimerkiksi johonkin tietoon, taitoon, pätevyyteen, rooliin, tehtävään tai asenteeseen. Osaamismerkkien avulla voidaan rakentaa visualisoituja kokonaisuuksia ja oppimispolkuja, jotka toimivat henkilön kehittymisen tukena. Näin osaamismerkit voivat ohjata oppimista ja toimintaa järjestössä.

OSAAMISMERKIT ARKIOPPIMISEN TUKENA

Osaamismerkki koostuu kuvasta ja siihen liitetystä niin sanotuista metatiedoista. Metatiedoista selviää muun muassa merkin nimi, myöntäjän tiedot ja osaamiskriteerit. Merkin saaja voi itse lisätä merkkiin todisteita ja näyttöjä omasta osaamisestaan ja näin rikastuttaa merkin metatietoja. Organisaatiot voivat luoda ja myöntää osaamismerkkejä esimerkiksi suomalaisessa Open Badge Factory -palvelussa. Osaamismerkkin saaja voi kerätä kaikki osaamismerkkinsä esimerkiksi Open Badge Passport -palveluun, jonka kautta hän voi itse hallita merkkien näyttämistä ja jakamista muille. Osaamismerkkin arvo ja merkitys todentuu vasta sen vastaanoton ja jakamisen yhteydessä. Merkkien suunnittelun lähtökohtana tulisi olla osaamismerkkin hyödynnettävyys eri konteksteissa.

Suomalaisissa järjestöissä osaamismerkkejä on myönnetty vuodesta 2013 alkaen ja yleensä niillä on tunnustettu jonkun tietyn koulutuksen tai vapaaehtoistehtävän kautta syntyneitä osaamista. Yhä useammin osaamismerkeillä tunnustetaan kuitenkin nykyään osaamista, jonka hankintatapa ja -konteksti ovat avoimia. Tästä hyvänä esimerkkinä ovat yleisiin työelämätaitoihin liittyvät osaamismerkit. Ennen järjestöjen osaamismerkit olivat usein yhden organisaation tunnuksia, mutta nykyään yhä useampi osaamismerkki luodaan yhdessä muiden organisaatioiden kanssa ja sille haetaan suositteluja myös järjestökentän ulkopuolelta.

Mikä on osaamismerkkin suhde todistukseen? Missä osaamismerkkejä voidaan hyödyntää? Ovatko osaamismerkit luotettavia dokumentteja osaamisesta? Tunnetaanko osaamismerkit tarpeeksi hyvin? Miten kannustaa osaamismerkkin saajia jakamaan merkkinsä muille? Näissä kysymyksissä kiteytyy monen

Kuva 1: Partion osaamismerkkejä

järjestön pohdinta osaamismerkkityöstä. Osaamismerkki ja todistus voivat parhaimmillaan olla toisiaan tukevia dokumentteja. Todistus voi kertoa esimerkiksi suoritetusta koulutuksesta ja osaamismerkki taas sen jälkeen tehdystä vapaaehtoistyöstä. Osaamismerkkejä käytetäänkin paljon juuri informaalin eli arkioppimisen kautta hankitun osaamisen tunnustamiseen ja dokumentointiin. Osaamismerkki on standardi eli pitää sisälään aina samat tiedot. Näin sitä on helppo tarkastella myös ulkopuolelta. Osaamismerkit alkavat olla jo hyvin tuttuja suomalaisissa järjestöissä ja oppilaitoksissa. Työelämän puolella on tunnettuudessa vielä töitä tehtävänä. Sähköisenä dokumenttina osaamismerkki on mahdollista siirtää ja viedä eri järjestelmiin. Näin saadaan siihen kirjattu osaaminen osaksi esimerkiksi omaa osaamisprofiilia työnhaun yhteydessä.

OSAAMISMERKEILLÄ OSAAMINEN ESIIN

Osaamismerkit eivät ole pelkästään suomalainen ilmiö. Maailmanlaajuisesti on arvioitu olevan tällä hetkellä 25 miljoonaa myönnettyä osaamismerkkiä. Pohjois-Amerikan lisäksi Eurooppa on aktiivinen osaamismerkkien kehittäjä. Esimerkkinä voisi mainita IBM:n Skills Gatewayn osaamismerkit, joiden avulla yritys johtaa koko henkilöstönsä osaamista. Yhdysvalloissa ja Ranskassa on myös kokonaisia kaupunkeja, joissa

kansalaisten osaamista tunnustetaan laaja-alaisesti eri virastojen ja sektoreiden osaamismerkkien avulla. Pariisin tulevien olympialaisten vapaaehtoistehtävät tullaan myös tunnustamaan osaamismerkkein.

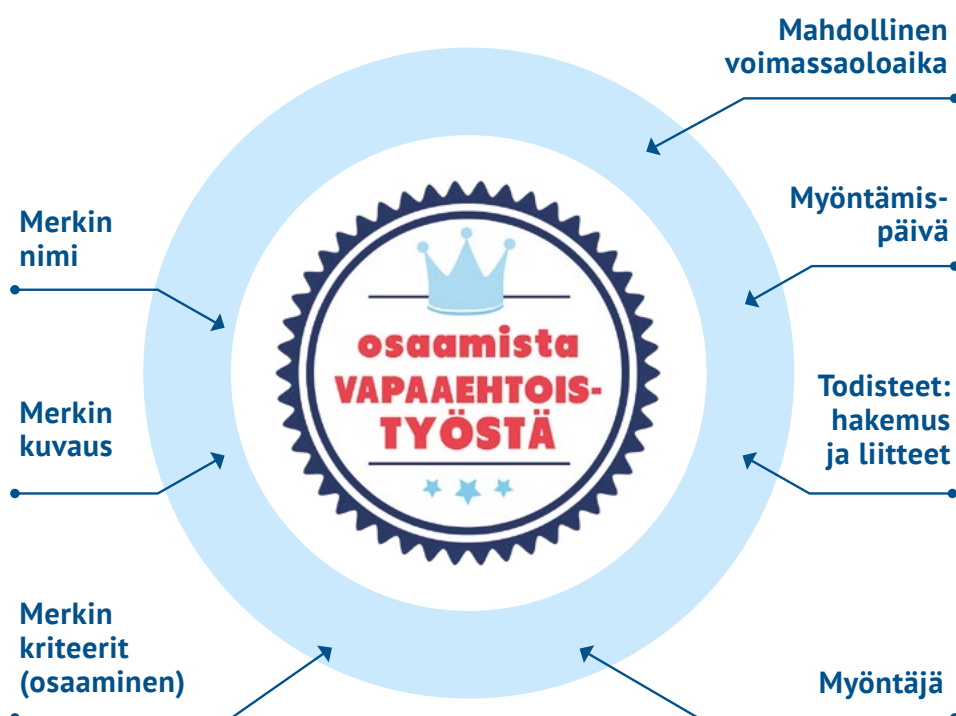
Digitaalinen osaamismerkki on enemmän kuin (paperinen) todistus. Sähköisyyden lisäksi se mahdollistaa omien todistusten lisäämisen ja merkkiin liittyvän osaamisen kehittämisen dokumentoinnin. Osaamismerkki ei siis ole stabiili, vaan kehittyvä dokumentti. Osaamismerkkien ympärille on mahdollista rakentaa Open Badge Passportissa ePortfolio. Näin omaa osaamista voi jakaa ja näyttää laajempina kokonaisuuksina. Merkkien suosittelu ja merkin saajien osaamisen vahvistaminen tuovat merkkeihin lisää arvoa ja luotettavuutta.

LÄHTEET:

Digitaaliset osaamismerkit - Merkillä on väliä (2018): <https://pelimerkit.metropolia.fi/2018/05/07/digitaaliset-osaamismerkit-merkillä-on-valia/>

Digitaaliset osaamismerkit webinaarisarja (2019): <https://www.youtube.com/playlist?list=PLcaX88ol7XBvQ9C2otpWsYkqukLFHcgme>

Opintokeskus Sivis: <https://www.ok-sivis.fi/palvelut/osaamismerkit.html>

Kuva 2: Osaamismerkin anatomia

TULKINTAFOORUMIT RAKENTAMASSA JATKUVAN OPPIMISEN TOIMINTAMALLIA

Suomen Partiolaisten sekä Partion nuorisovaltuuston osaamiskeskusten ja Hämeen ammattikorkeakoulun (HAMK) yhteistyön tavoitteena on ollut kehittää ja mallintaa opinnollistamisen toimintatapoja. Mallintaminen kohdentuu nuorisovaltuustossa hankittuun tietoon, taitoon ja osaamiseen ja sen näkyväksi tekemiseen sekä tunnistamiseen ja tunnustamiseen virallisessa koulutusjärjestelmässä ja työelämässä. Vuonna 2015 alkanut yhteistyö perustuu yhdessä solmittuun strategiseen sopimukseen. Sopimus on tähän mennessä kohdentunut jo muun muassa partion Roihu 2016 Finnjamboree –suurtahtumaan, opinnollistamiseen eri koulutusaloilla sekä yhteisten digitaalisten osaamismerkkien suunnitteluun.

Tässä artikkelissa kuvataan tulkintafoorumityöskentelyn avulla löydettyjä ratkaisuja harrastus- ja vapaaehtoistoiminnassa hankitun osaamisen tunnistamiseen Hämeen ammattikorkeakoulussa sekä mallinnetaan prosessia ja lopputulosta muille koulutuksen järjestäjille ja nuorisotyötä tekeville järjestöille.

OSAAMISEN TUNNISTAMINEN JATKUVAN OPPIMISEN OSANA

Korkeakoulutuksen ja työelämän välisen suhteen kiinteysttämistä ja uudenlaisten kumppanuusratkaisujen löytämistä on kehitelty Verkkovirta ja Toteemi -hankkeissa (Verkkovirta, 2015; 2017; Toteemi, n.d.). Kehittämisen kohteena on ollut muun muassa opinnollistaminen yksilöllisten opintopolkujen suunnittelussa, opettajien työelämäosaaminen ja yritys yhteistyön muotojen laajentaminen. Työelämässä hankitun osaamisen tunnistaminen edistää ja motivoi opiskelijoiden opintoihin osallistumista ja vaikuttaa siten tavoitteen mukaiseen valmistumiseen (Vanhanen-Nuutinen, Saari, Kotila & Mäki, 2018, ss. 25–26), joka koulutuksessa vaikuttaa tuloksellisuusrahoitukseen. Osaamisen tunnistamista ja jatkuvaa oppimista pidetään työelämän uudistajana ja sitä korostetaan myös uudessa, vuonna 2021 voimaan tulevassa korkeakoulujen rahoitusmallissa (OKM, 2018, ss. 16–18).

Työn tekemisen tapojen ja työelämän muutoksen hallinnassa joustava ja ketterästi erilaisiin tarpeisiin vastaava opintojen toteuttaminen palvelee työelämää parhaiten. Kunnarin, Nikanderin ja Eerolan (2017, ss. 50–54) mukaan aktiivinen vapaamuotoisuuteenkin perustuva keskustelu on tärkeää yhteistyön muotoja etsittäessä. Yritykset arvostavat nopeaa, omista tarpeistaan lähtevää osallistumista, joka ei ole liian tiukasti sidottu opetussuunnitelmallisiin rajauksiin tai opintojen toteutukseen

vuositasolla (Nikander, 2019). Autenttiset työelämän tarpeesta lähtevät tehtävät kehittävät opiskelijan substanssiosaamista, mutta yhtä lailla vahvistavat hänen geneerisiä taitojaan ja työelämäosaamistaan yleensä (vrt. Jääskelä, Nykänen & Tynjälä, 2016). Harrastus- ja vapaaehtoistoiminnassa saatu työkokemus nähdään arvokkaana mahdollisuutena kehittää työelämässä vaadittavia metataitoja, kuten ongelmanratkaisua, vastuunottoa, verkostoissa ja erilaisissa ryhmissä toimimista (Salmenkangas, 2017). Järjestökoulutusten opinnollistamisprosessin suunnittelu oli luonteva osa meneillään olevaa jatkuvan koulutuksen ajattelun ja toimintatapaa, jossa osaaminen tunnistetaan hankintavasta riippumatta.

TULKINTAFOORUMIT OSAAMISEN TULKKEINA

Tulkintafoorumityöskentelyn tavoitteena oli löytää toimivat ratkaisut järjestökoulutusten opinnollistamiseen ammattikorkeakoulussa sekä etsiä vastaavuuksia partion, 4H:n ja muiden nuorisovaltuustojen toiminnassa hankitun ja hankittavan osaamisen ja HAMKin tutkintojen välillä.

Partion nuorisovaltuuston osaamiskeskusten ja HAMKin moniammatilliset tulkintafoorumit käynnistyivät alkuvuodesta 2018 ja ne kokoontuivat yhteensä kahdeksan kertaa kevääseen 2019 mennessä. Moniammatillinen tulkintafoorumi muodostui monipuolisesta asiantuntijajoukosta, ja siihen kuului korkeakoulusta opintojen ohjaajia, opiskelijakunnan edustajia, koulutuksen kehittäjiä sekä nuorisovaltuustosta koulutussuunnittelija ja nuorisovaltuuston asiantuntija, yhteensä 7–10 asiantuntijaa kerrasta riippuen.

Moniammatillinen tulkintafoorumi teki näkyväksi vastaavuuksia osaamisalueissa ja loi ohjeistuksen aiemmin hankitun osaamisen tunnustamiseksi opettajille. Vastaavuudet järjestöissä

hankitun osaamisen sekä tutkinnoissa vaadittavan osaamisen välillä tehtiin näkyväksi tuleville ja nykyisille opiskelijoille sekä opettajille, opinto-ohjaajille, nuorisotyöntekijöille että työelämän esimiestehtävissä toimiville digitaalisen osaamiskiekon avulla. Siten järjestöissä hankittavaa osaamista voidaan vapaaehtoisten pestijärjestelmää hyödyntäen hankkia myös opintojen kuluessa. Pestiksi kutsutaan yhtä vapaaehtoistehtävää, ja useat pestit muodostavat pestijärjestelmän. Koulukohtaiset yhteiset ohjeistukset tuovat korkeakoululle toiminnan kustannustehokkuutta, varmuutta opettajalle osaamisen tunnistamiseen ja yhdenvertaisuutta opiskelijoille osaamisen tunnustamiseen. Partion koulutusten ja ammattikorkeakoulututkintojen vertailun tuloksena saatiin koko korkeakoulun yhteinen ohjeistus tunnistamisen ja tunnustamisen käytäntöihin.

UUDET DIGITAALISET RATKAISUT JA TOIMINTAMALLIT

Partion nuorisoalan osaamiskeskuksen keskeisenä tehtävänä on suunnitella ja toteuttaa osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen liittyviä uusia digitaalisia ratkaisuja ja toimintamalleja nuorisojärjestöissä hankitun osaamisen, tutkintotavoitteisen koulutuksen sekä työelämän rajapinnoille. Digitaalinen osaamiskiekkko on tästä hyvä esimerkki. Sen tavoitteena on havainnollistaa järjestöjen tarjoamaa koulutusta ja digitaalisia osaamismerkkejä rinnakkain tutkintoon johtavan koulutuksen kanssa siten, että osaamiseen liittyvät vastaavuudet tulevat selkeästi näkyviin. Tulkintafoorumeissa koulutuksenjärjestäjät ja nuorisotyötä tekevät järjestöt luovat uutta jatkuvan oppimisen ja osaamisen tunnistamisen tapaa hyödyntäen yhdessä tuotettua dataa ja oppimisanalytiikkaa. Osaamiskiekkkoa suunniteltiin käyttäjäkeskeisesti yhdessä oppilaitosten, muiden nuorisojärjestöjen sekä nuorten kanssa.

Digitaalinen osaamiskiekkko kehitettiin nuoriso- ja järjestöalan yhteiseksi digitaalseksi palveluksi, joten sen sisällöksi on tarkoitus saada monipuolisesti eri järjestöjen validoituja koulutuksia ja digitaalisia osaamismerkkejä. Osaamiskiekon teknisen toteutuksen rahoitti Opetus- ja kulttuuriministeriö ja se on palveluna sekä ratkaisuna ensimmäinen Euroopassa. Sen ensimmäinen versio julkaistiin SuomiAreenassa kesällä 2019. Palvelua kehitetään edelleen yhteistyössä palvelua käyttävien nuorten, Opetushallituksen, Opetus- ja kulttuuriministeriön, Opintokeskus Siviksen, Opettajien ammattijärjestön sekä työelämän kumppaneiden kanssa.

SUUNNITTELUPROSESSIN ARVIOINTI JA TOIMINTAMALLIN LEVITTÄMINEN

Tulkintafoorumityöskentely oli antoisaa ja eteni sopivasti tarjoten aikaa asian kehittymiseen ja vaihtoehtojen löytymiseen. Asiantuntijoilla oli halua ja pätevyyttä pohtia opinnollistamista useammasta eri näkökulmasta. Aihe koettiin mielekkääksi ja ajankohtaiseksi osaamisen tunnistamisen ja jatkuvan oppimisen toimintamallien kehittämisessä sekä mahdollisuutena löytää opiskelijoille yksilöllisiä opintopolkua. Tulkintafoorumien edetessä asiaa käsiteltiin yhdessä vararehtorin, koulutus- ja opintojen ohjaajien kanssa. Prosessin aikana oli tärkeää tiedottaa asian etenemisestä ja kuulla heidän näkemyksiään. Lopuksi asia hyväksyttiin edellä mainittujen tahojen kokouksissa.

Tämän jälkeen ohjeistuksesta tiedotettiin opiskelijoille ja henkilökunnalle sekä lisättiin ammattikorkeakoulun opiskelijalle ohjeita verkkosivulle (HAMK, n.d.). Lisäksi nonformaalien oppimisen tunnistamisesta kerrottiin mediatiedotteessa, uutiskirjeessä ja sosiaalisen median kanavissa sekä opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamien pedagogisten korkeakouluhankkeiden foorumeilla.

Toimintamallin hyödyt opettajan työn selkeyttämisenä, opiskelijoiden yhdenvertaisuuden toteutumisena, koulutuksen järjestäjien kustannustehokkuutena sekä järjestöjen laadun kehittämisen ja kasvun vahvistamisena ovat moniulotteiset ja edistävät jatkuvan oppimisen periaatteita. Kokemus tulkintafoorumityöskentelystä tukee osaamisen ennakointifoorumin näkemyksiä osaamis- ja koulutustarpeista (OEF, 2019) sekä vastaa korkeakoulupolitiikan tavoitteisiin, jotka kohdistuvat jatkuvan oppimisen toimintamalliin ja konseptoituun tarjontaan (OKM, 2019b) strategian viitoittamana (OKM strategia, 2019a).

Partion osaamiskeskuksen ja HAMKin tulkintafoorumikokeilu on osoittanut toimivuutensa käytännön työssä ja toiminta on mallinnettu sekä kuvattu prosessina (LIITE). Mallin pohjalta vastaavia tulkintafoorumeita on alettu perustaa lisää ammatilisiin oppilaitoksiin, lukioihin sekä ammattikorkeakouluihin. Mukaan on myös tullut lisää useita nuorisotyötä tekeviä järjestöjä. Partion nuorisoalan osaamiskeskus on ohjannut tulkintafoorumeiden työskentelyä valtakunnallisesti.

MITÄ OLEN OPPINUT HARRASTAMALLA?

- ”Olen oppinut, ettei virheitä kannata jäädä murehtimaan, vaan ne kannattaa käydä läpi joko itse tai jonkun kanssa. Olen myös oppinut, miten rakentavaa palautetta kuuluu antaa.
- ”Olen oppinut tanssin kautta, että omien tunteiden näyttäminen on hyväksyttävää ja välillä aivojen narikkaan jättäminen tekee hyvää.

NUORTEN VASTAUKSIA HARRASTAMISEN VAHVUUSTEKIJÄT -TUTKIMUKSEN AVOIMISTA VASTAUKSISTA.

LÄHTEET :

- Asetus tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä 120/2017. Haettu 18.4.2019 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2017/20170120>
- HAMK (2018). Metsätalouden valinnaiset opinnot. Haettu 6.5.2019 osoitteesta <https://www.hamk.fi/opiskelijanohjeenosa/valinnaiset-opinnot-metsatalous>
- HAMK. (n.d.). Opintojen suunnittelu. Haettu 18.4.2019 osoitteesta <https://www.hamk.fi/opiskelu-hamkissa/opintojen-suunnittelu>
- Jääskelä, P., Nykänen, S. & Tynjälä, P. (2016). Models for the development of generic skills in Finnish higher education. Journal of Further and Higher Education 42(1), 130–142. Haettu 18.4.2019 osoitteesta <https://doi.org/10.1080/0309877X.2016.1206858>
- Kunnari, I., Nikander, L. & Eerola, T. (2017). Opinnollistamista insinööri-työpaikoilla – Hyödyllisiä toimintamalleja suurten ja pk-yritysten tarpeisiin. Teoksessa K. Mäki, A. Moisio & P. Aura (toim.) Kolme kulmaa opinnollistamiseen (ss. 50–54). Haaga-Helian ammattikorkeakoulu.
- Nikander, L. (2019). Sähköä yritysyhteistyöhön ja työurasuunnitelmiin. Julkaisematon käsikirjoitus. Tulossa Toteemi-hankkeen julkaisuun syksyllä 2019. <http://www.amktoteemi.fi/>
- Nikander, L., Kuisma, P. & Sinivuori, T. (2019). Tulkintafoorumi rakentamassa jatkuvan oppimisen toimintamallia. HAMK Unlimited Journal 28.8.2019. Haettu [30.10.2019] osoitteesta <https://unlimited.hamk.fi/ammattillinen-osaaminen-ja-opetus/tulkintafoorumi-jatkuvan-oppimisen-toimintamalli>
- NQF (2019). Tutkintojen viitekehykset. Haettu 15.4.2019 osoitteesta https://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/tutkintojen_tunnustaminen/tutkintojen_vitekehys
- OEF (2019). Osaaminen 2035. Osaamisen ennakkointifoorumin ensimmäisiä ennakkointituloksia. Opetushallitus. Raportit ja selvitykset 2019:3. Haettu 15.4.2019 osoitteesta https://www.oph.fi/download/196130_osaaminen_2035.pdf
- OKM (2018). Luovuutta, dynamiikkaa ja toimintamahdollisuuksia. Ehdotus ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen rahoitusmalliksi vuodesta 2021 alkaen. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu-ja 2018:35. Haettu 15.4.2019 osoitteesta https://minedu.fi/documents/1410845/4177242/181024_OKM_rahoytusraportti_web.pdf/f44cd4514-8627-1ba7-029f-4ab712f40763/181024_OKM_rahoytusraportti_web.pdf.pdf
- OKM (2019a). Opetus- ja kulttuuriministeriön strategia 2030. Sivustystä tiedolla, taidolla ja tunteella. Haettu 6.5.2019 osoitteesta <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161521/OKM12.pdf>
- OKM (2019b). Suomi tarvitsee jatkuvan oppimisen uudistuksen tulevalle hallituskaudella. Päivitetty 26.2.2019. Haettu 15.4.2019 osoitteesta https://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/suomi-tarvitsee-jatkuvan-oppimisen-uudistuksen-tulevalle-hallituskaudella
- OKM (2019c). Tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehys. Haettu 15.4.2019 osoitteesta <https://minedu.fi/tutkintojen-vitekehys>
- Osaamiskeskus (2019). Partion nuorisolaan osaamiskeskus. Haettu 30.10.2019 osoitteesta <http://osaamiskeskus.partio.fi>
- Osaamiskiekkofin (2019). Digitaalinen osaamiskiekkofin. Haettu 1.11.2019 osoitteesta <http://osaamiskiekkofin.fi>
- Salmenkangas, M. (2017). Miksi opinnollistaa palkatonta työtä? Verkkovirtahankkeen uutiskirje 4/2017. Haettu 15.4.2019 osoitteesta <http://www.amkverkkovirta.fi/miksi-opinnollistaa-palkatonta-ty%C3%B6t%C3%A4>
- Toteemi. (n.d.). Työstä oppimassa, työhön. Haettu 6.2.2019 osoitteesta <http://amktoteemi.fi>
- Vanhanen-Nuutinen, L., Saari, J., Kotila, H. & Mäki, K. (2018). Opintojen aikainen työssäkäynti – ongelma vai mahdollisuus ammattikorkeakouluopinnoissa. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:10. Haettu 15.4.2019 osoitteesta <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160726/okm10.pdf>
- Verkkovirta (2015). Ratkaisuja työn opinnollistamiseen. Haettu 6.2.2019 osoitteesta http://www.amkverkkovirta.fi/sites/amkverkkovirta.fi/files/HH_Verkkovirta_esite_verkkoon.pdf
- Verkkovirta (2017). Työn opinnollistamista verkostoyhteistyönä. Kolme kulmaa opinnollistamiseen. Opas opinnollistamisen ratkaisusta, työkaluista ja vinkeistä. Haettu 6.2.2019 osoitteesta http://www.e-julkaisu.fi/haaga-helia/kolme_kulmaa/mobile.html#pid=1
- Nikander, L. (2019). Sähköä yritysyhteistyöhön ja työurasuunnitelmiin teoksessa H. Kotila & L. Vanhanen-Nuutinen (toim.) Työn ja oppimisen liitto – toteemi-hankkeen uusia innovaatioita. Haaga-Helian julkaisut 8/2019.

DIGITAALINEN OSAAMISKIEKKO OSAAMISEN TUNNISTAMISEN JA TUNNUSTAMISEN TYÖKALUNA

Partion nuorisoalan osaamiskeskuksen yhtenä keskeisenä tehtävänä on ollut kehittää digitaalinen osaamiskiekkoharrastus- ja vapaaehtoistoiminnassa hankitun osaamisen ja tutkintoon johtavien opintojen vertailemiseen. Osaamiskiekkopalvelu, josta voi tutkia, kuinka esimerkiksi järjestötoiminnassa hankittu koulutus voidaan tunnustaa osaksi tutkintoon johtavia opintoja. Osaamiskiekkon sisällöntuottajina toimivat järjestöt ja oppilaitokset.

OSAAMISKIEKKON IDEA

Digitaalisen osaamiskiekkon käyttöä voidaan kuvata seuraavanlaisen käyttäjätarinan kautta:

Partiojohtaja-peruskoulutus on tyypillinen Suomen Partiolaisten koulutusjärjestelmän koulutus, johon partiossa aktiivinen nuori aikuinen osallistuu. Kyseinen koulutus on tarkoitettu yli 18-vuotialle. Samalla partiojohtaja-peruskoulutus on tyypillinen esimerkki koulutuksesta, jonka ammattikorkeakoulussa opintonsa aloittava partiotustainen opiskelija haluaisi hyväksi lukea opinnoissaan. Vaihtoehtoisesti partiotustainen nuori on vasta tutkimassa eri opiskeluvaihtoehtoja ja haluaa tietää, mihin tutkintoihin hänen järjestötoiminnassa hankkimaansa koulutusta ja osaamista voidaan hyödyntää.

Käyttäjä voi valita digitaalisesta osaamiskiekkosta järjestön, jonka toiminnassa hän on mukana. Kun käyttäjä on valinnut järjestöksi Suomen Partiolaiset, hän näkee listan kyseisen järjestön eli partion tarjoamista koulutuksista ja digitaalisista osaamismerkeistä. Tämän jälkeen käyttäjä valitsee yhden koulutuksen tai osaamismerkin tarkasteltavaksi. Käyttäjä näkee ne tutkinnot, joihin kyseisen järjestötoiminnassa hankitun koulutuksen voi hyödyntää esimerkiksi hyväksilukuna. Tutkimien valikoimaa voidaan havainnollistaa koulutusalojen ja -tasojen mukaan jaoteltuna.

Käyttäjä voi valita yhden tutkimuksen tarkasteltavaksi. Tällöin käyttäjälle näytetään, kuinka hänen valitsemansa järjestökoulutus, esimerkiksi partiojohtaja-peruskoulutus, tunnustetaan kyseisessä tutkimuksessa. Käyttäjä voi verrata järjestökoulutuksen ja tutkimuksen sisältöjä ja osaamistavoitteita. Käyttäjälle

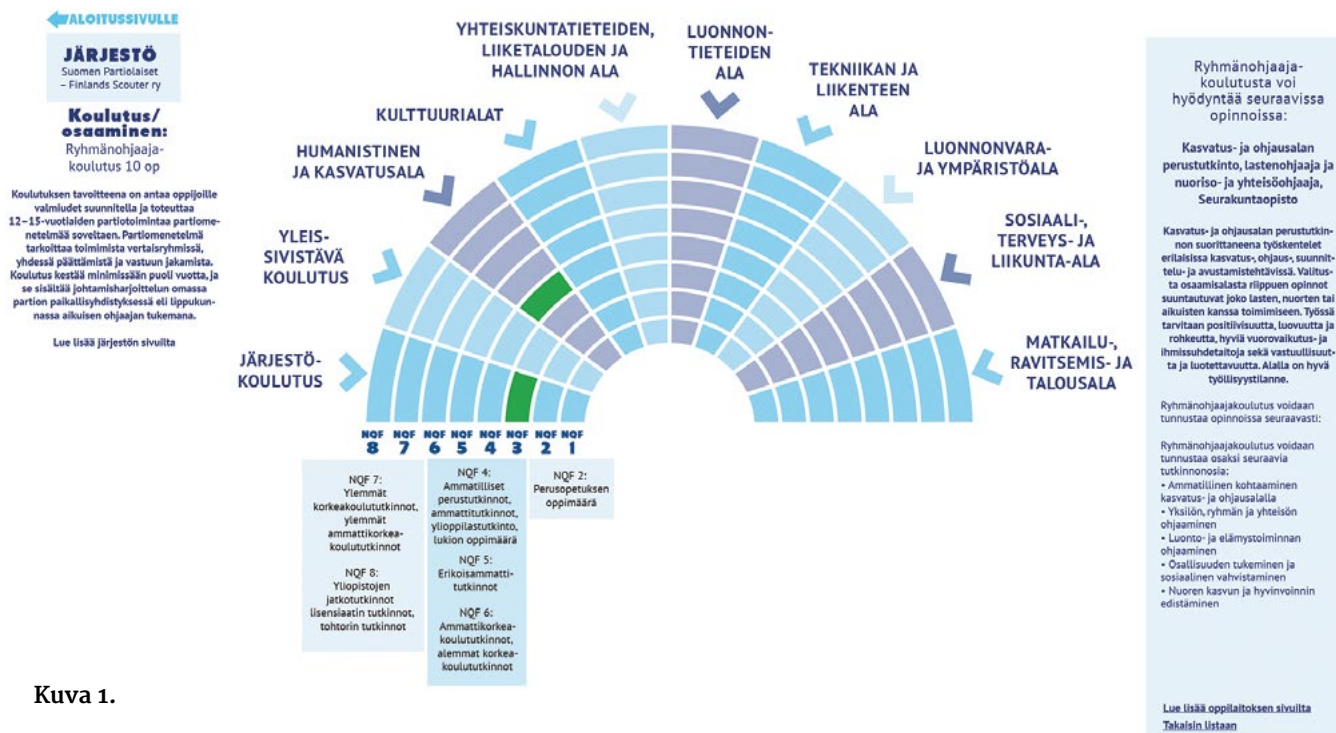
näytetään linkki oppilaitoksen järjestelmiin, josta käyttäjä löytää kyseisen oppilaitoksen ohjeet ja käytännöt harrastus- ja vapaaehtoistoiminnassa hankitun osaamisen tunnustamisesta ja tunnustamisesta.

Järjestötoiminnassa hankittu ja hankittava osaaminen esitetään osaamiskiekkossa valitettujen järjestökoulutusten ja digitaalisten osaamismerkkien kautta. Digitaalisen osaamiskiekkon sisältö syntyy aluksi pääasiassa oppilaitosten kanssa järjestettävissä moniammatillisissa tulkintafoorumeissa. Tulkintafoorumien tavoitteena on muodostaa tulkinta, eli suositus siitä, miten tarkastelussa oleva järjestötoiminnassa hankittu tai hankittava koulutus ja osaaminen voidaan tunnustaa osaksi opintoja.

MITÄ OLEN OPPINUT HARRASTAMALLA?

- ”Olen oppinut teatterissa hyviä ryhmätyötaitoja, ja urheiluharrastukset ovat kasvattaneet ja auttavat ylläpitämään peruskuntoa.
- ”Partiossa ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevia asioita ja ensiapua sekä ratsastuksessa kehonhallintaa.

NUORTEN VASTAUKSIA HARRASTAMISEN VAHVUUSTEKIJÄTUTKIMUKSEN AVOIMISTA VASTAUKSISTA.

Kuva 1.

DIGITAALISEN OSAAMISKIEKON KESKEISET KÄYTTÄJÄRYHMÄT JA KÄYTTÖTILANTEET OVAT SEURAAVAT:

- ▶ Opiskelija, joka on aktiivinen jossakin harrastus- ja vapaaehtoistoiminnassa. Opiskelijalle on kertynyt järjestötoiminnasta sellaista koulutusta ja osaamista, jonka mahdollisesta sisällyttämisestä tutkinto-opintoihin opiskelija on kiinnostunut. Osaamiskiekkona näyttää opiskelijalle suositukset siitä, kuinka hänen järjestötoiminnassa hankkimansa koulutus tai digitaalinen osaamismerkki voidaan tunnustaa opinnoissa ja ohjaa opiskelijan oppilaitoksen tarkempiin ohjeisiin ja materiaaleihin.
- ▶ Opettajan, opinto-ohjaajan ja oppilaitoksen näkökulmasta osaamiskiekkona näyttää sovitut suositukset siitä, miten tiettyä järjestötoiminnassa hankittua ja hankittavaa osaamista voidaan sisällyttää tiettyyn tutkintoon.
- ▶ Järjestötoiminnassa aktiivinen nuori voi tutkia eri koulutusvaihtoehtoja sen perusteella, millaista järjestötoiminnassa hankittua koulutusta ja osaamista hänellä on.
- ▶ Nuorten parissa työskentelevät ohjaajat, uravalmentajat yms. voivat käyttää osaamiskiekkona tukemaan nuorta opiskeluvaihtoehtojen kartoittamisessa.
- ▶ Järjestöjen näkökulmasta osaamiskiekkona voi parantaa järjestön tarjoaman koulutuksen ja osaamismerkkien arvostusta ja laatua. Osaamiskiekkona kannustaa myös järjestössä aktiivisia nuoria ja opiskelijoita kehittämään osaamistaan myös järjestötoiminnan parissa formaalin koulutuksen rinnalla.

OSAAMISKIEKON KONSEPTIN TARKENTAMINEN

Osaamiskeskuksen toiminnan kohderyhmiä ovat nuoret, opettajat ja koulutuksenjärjestäjät, työelämä sekä muut järjestöt. Näin ollen digitaalisen osaamiskiekon kehittämistyössä on ollut mielekästä huomioida nämä kohderyhmät jo alusta alkaen. Projektin aikana on kerätty kommentteja ja palautetta erityisesti oppilaitoksilta, järjestöiltä ja nuorilta/opiskelijoilta.

Osaamiskiekkona on hyvin varhaisessa vaiheessa esitelty ensimmäisiä luonnoksia sidosryhmille. Osaamiskiekkona myös toteutettiin klikkailtava prototyyppi InVision-työkalun avulla. InVision on selaimen kautta toimiva sovellus, johon voidaan viedä palveluun suunniteltuja näkymiä kuvina ja rakentaa linkkejä kuvien välille. Näin voidaan havainnollistaa palvelun toiminnallisuuden ilman, että on todellisuudessa koodattu vielä mitään.

Tätä kuvassa 1 näkyvää InVision-prototyyppiä käytettiin digitaalisen osaamiskiekon esittelyyn muun muassa tulkintafoorumien yhteydessä syksyn 2018 aikana. Tulkintafoorumeissa saatiin kerättyä palautetta ja kommentteja erityisesti oppilaitosten näkökulmasta. Palaute oli pääasiassa positiivista ja kannustavaa, mikä motivoi jatkamaan työkalun kehittämistä. Kehitysehdotukset ja kysymykset koskivat erityisesti tietojen päivittämistä ja ajan tasalla pysymistä palvelussa. Tästä lähti liikkeelle ajatus selvittää digitaalisen osaamiskiekon integrointia muihin järjestelmiin niin, että järjestökoulutusten ja tutkintojen tiedot voitaisiin hakea automaattisesti järjestelmästä, joissa ne ovat jo valmiiksi (Opetushallituksen järjestelmät ja Opintokeskus Siviksen Sivisverkko-työkalu).

Tulkintafoorumien ja muiden sidosryhmätapaamisten lisäksi käyttäjiä ja muita sidosryhmiä osallistettiin palvelun suunnitteluun kahden työpajan muodossa. Työpajojen fasilitointi ja dokumentointi tilattiin ulkopuoliselta toimijalta. Ensimmäinen

Kuva 2.

työpaja järjestettiin Partioasemalla Helsingissä 24.10.2018 ja tähän työpajaan kutsuttiin mukaan oppilaitoksia, järjestöjä, opiskelijoita sekä muiden sidosryhmien edustajia. Työpajassa tarkennettiin osaamiskiekkon käyttäjätarpeita nuorten, opiskelijoiden ja opettajien näkökulmasta. Työpajan yhteenvetona syntyi osaamiskiekkon konseptisuunnitelma, joka tarkensi osaamiskiekkon tekemistä osaamiskiekkon suunnitelmia. Toinen työpaja järjestettiin 31.10. ja sen tavoitteena oli määritellä osaamiskiekkon teknisiä reunaehtoja. Työpajan pohjalta syntyi osaamiskiekkon alustava vaatimusmäärittely sisältäen kuvauksen palvelun arkkitehtuurista.

KUINKA OSAAMISKIEKKON KEHITYSTYÖ TEHTIIN?

Osaamiskiekkon haettiin teknistä toteuttajaa tarjouskilpailulla helmikuussa 2019. Kilpailutuksen perusteella toteuttajaksi valikoitui Eficode ja tekninen toteutus käynnistyi huhtikuun alussa. Teknisen toteutuksen aluksi tarkennettiin osaamiskiekkon vaatimuksia ja tarkoituksena oli toteuttaa Minimum Viable Product, eli tuote, joka täyttää sille asetetut minimivaatimukset. Kehitystyön aikana esille nousi paljon ”tämä olisi kiva saada”-tyypisiä uusia ominaisuuksia, joista toteutukseen priorisoitiin aidosti tärkeimmät. Kehitystyön organisointi ja priorisointi mahdollistivat projektin toteutumisen niin, että osaamiskiekkon ensimmäinen versio päästiin esittelemään SuomiAreena-tapahetkessä heinäkuussa 2019. Näkymä osaamiskiekkon ensimmäisestä versiosta on kuvassa 2. Lue lisää osaamiskiekkon kehitystyöstä tämän julkaisun artikkelista Eficode toteutti digitaalisen

osaamiskiekkon-palvelun nopealla aikataululla.

Digitaalinen osaamiskiekkon on toteutettu kokonaan Opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustuksella. Avustuksella tuotetussa tai kehitetyssä digitaalisessa verkkopalvelussa on noudatettava verkkosisällön saavutettavuuskriteeristön (Web Content Accessibility Guidelines, WCAG 2.0.) tasoa AA.

OSAAMISKIEKKON KÄYTTÖÖNOTTO OPPILAITOKSISSA JA JÄRJESTÖISSÄ

Osaamiskiekkon kehitystyön rinnalla on työstyetty osaamiskiekkon tulevaa sisältöä tulkintafoorumeissa oppilaitosten ja järjestöjen kanssa. Osaamiskiekkon julkaisuhetkellä heinäkuussa mukana oli oppilaitoskumppaneina Hämeen ammattikorkeakoulu, Humanistinen ammattikorkeakoulu ja Seurakuntaopisto. Järjestöpuolelta osaamiskiekkon saatiin ensimmäisenä mukaan partion lisäksi 4H:n ja Marttojen koulutuksia. Osaamiskiekkon sisältö laajenee koko ajan, kun mukaan tulee uusia oppilaitoksia ja järjestöjä. Tämän tekstin kirjoitushetkellä osaamiskiekkon on mukana jo yli 150 löydettyä vastaavuutta harrastus- ja vapaaehtoistoiminnassa hankitun osaamisen ja tutkintotavoitteisten opintojen välillä, sekä suositus tämän osaamisen tunnistamisesta ja tunnustamisesta opinnoissa.

Mitä seuraavaksi? Syksyn 2019 aikana on hiottu osaamiskiekkon jatkekehityssuunnitelmia. Lue lisää tämän julkaisun artikkelista Tekoäly ja rajapinnat kehittävät osaamiskiekkon tulevaisuudessa.

EFICODE TOTEUTTI DIGITAALISEN OSAAMISKIEKKO-PALVELUN NOPEALLA AIKATAULULLA

Eficoden Digital builders -tiimi kehitti Partion nuorisolan osaamiskeskuksen kanssa digitaalisen Osaamiskiekkopalvelun, joka näyttää, kuinka vapaa-ajalla kertyvää osaamista voidaan hyödyntää opinnoissa. Eficode toteutti alusta loppuun osaamiskiekkon käyttöliittymän (front-end) ja tietokannan (back-end), sekä käyttäjä- ja sisältöhallinnan.

Partion osaamiskeskuksen päätehtävänä on tuottaa työkaluja ja menetelmiä muiden järjestöjen ja oppilaitosten käyttöön. Se kehittää ja edistää nuorisolan osaamista, asiantuntijuutta ja tiedonkulkua nuorisolain mukaisesti.

Suomalaisessa koulutusjärjestelmässä on ollut haasteena vapaa-ajan kautta hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen.

”Nuoret hankkivat jatkuvasti arkielämässä osaamista harrastusten ja järjestötoiminnan kautta, josta voi olla hyötyä tutkintoon tähtäävissä opinnoissa. Osaamisen tunnistamiseen ei ole kuitenkaan ollut tarjolla sopivaa työkalua, joka näyttäisi vapaa-ajalla hankitun osaamisen ja tutkinto-ohjelmien vastaavuudet”, sanoo **Timo Sinivuori**, Partion osaamiskeskuksen johtaja.

EFICODE AUTTOI TOTEUTTAMAAN VISION

Partion osaamiskeskuksella oli idea digitaalisesta palvelusta, joka toisi ratkaisun haasteeseen.

”Meillä oli tietynlainen visio siitä, miten osaamiskiekkon tulee toimia. Annoimme Eficodelle vapaat kädet tarjota parhaaksi koettuja teknisiä ratkaisuja palvelun toteuttamiseen”, kertoo Partion osaamiskeskuksen digituottaja **Julia Parkko**.

Eficode tarttui haasteeseen ja lopputuloksena syntyi digitaalinen palvelu, Osaamiskiekkopalvelu, jonka avulla nuori voi tutkia kuinka harrastuksia voi hyödyntää eri opinnoissa. Sovellus helpottaa myös opettajien ja nuorisotyöntekijöiden työtä nuorten opinto-ohjauksessa. Osaamiskiekkopalvelu on kehitetty nuorten, nuorisotyötä tekevien järjestöjen, oppilaitosten ja työelämän yhteiseen käyttöön.

Eficode toteutti osaamiskiekkon käyttöliittymän (front-end) sekä tietokannan (back-end). Käyttöliittymä suunniteltiin selkeäksi ja responsiiviseksi jo alusta

alkaen, ja siinä huomioitiin palvelun tiukat saavutettavuusvaatimukset. Tietokantaa varten Eficode valitsi teknologian, joka mahdollistaa tulevaisuudessa mutkattomasti jatkokehityksen ja ulkoisten rajapintojen integraatiot. Koko sovellus jaoteltiin mikropalveluihin, jotka toimivat konttijärjestelmässä. Tämän avulla eri sovelluksen osat ovat helposti siirrettävissä eri tuotantoympäristöön.

Sovellukselle toteutettiin myös käyttäjä- ja sisältöhallinta, jonka avulla Partion osaamiskeskus pääsee itse helposti päivittämään sisältöä.

”Saimme Eficodelta myös omia ehdotuksia, kuinka joitain asioita voidaan tehdä vielä paremmin tai mille voisi olla tarvetta sovelluksessa”, kommentoi Parkko.

KOMMUNIKAATIO JA YHTEISTYÖ MENESTYSTEKIJÖINÄ

Partion osaamiskeskus piti kommunikaatiota ja yhteistyötä projektissa erittäin onnistuneena.

”Keskeinen menestystekijä on ollut viestintä siitä, mitä ollaan tekemässä nyt ja seuraavaksi. Erityisen hyviä ovat olleet yhteistyön työkalut ja toimintatavat. Olemme käyttäneet Slackia ja Jiraa viestinnässä. Lisäksi minulla on tuoteomistajana ollut mahdollisuus olla mukana päivittäisissä palaverissa Eficoden kanssa. Tiesin siis, mitä tiimi on tekemässä juuri nyt ja seuraavaksi”, Parkko jatkaa.

”Saimme tähän projektiin erittäin mukavan tiimin Eficodelta, ja heistä myös huokui innostuneisuus projektia kohtaan”, iloitsee Parkko.

Eficode on DevOps-, ohjelmisto-, automaatio- ja design-yritys, jolla on toimistot Suomessa, Ruotsissa, Tanskassa, Hollannissa, Saksassa ja Norjassa.

HARRASTAMISEN VAHVUUSTEKIJÖIDEN ÄÄRELLÄ

Kun koulu loppuu – Nuorten tulevaisuusraportti 2019 – tutkimuksen sivussa toteutettiin Nuorten harrastamisen vahvuustekijät 2019 – tutkimus. Kohderyhmänä olivat lukiolaiset ja ammatilliset opiskelijat valtakunnallisesti. Tutkimuksen tilaajina olivat Suomen Partiolaiset ja Opintokeskus Sivis. Tässä artikkelissa pohditaan harrastamisen vahvuustekijöitä nuorisoalan osaamiskeskustoiminnan päätehtävän näkökulmasta.

”Olen oppinut arvostamaan pieniä asioita sekä näkemään maailman eri näkökulmista.”

NUORTEN VASTAUKSIA HARRASTAMISEN VAHVUUSTEKIJÄT -TUTKIMUKSEN AVOIMISTA VASTAUKSISTA.

Kun koulu loppuu – Nuorten tulevaisuusraportti 2019 – tutkimuksen yhteydessä selvitettiin myös harrastuneisuuden vaikutusta opintoihin ammatillisissa oppilaitoksissa sekä lukioissa opiskeleville nuorille. Tavoitteena oli selvittää, kuinka opiskelijoiden harrastuksissa ja vapaaehtoistyössä hankittua osaamista on tunnustettu ja tunnustettu eli opinnollistettu opintojen aikana. Tutkimuksen tiedonkeruu toteutettiin sähköisellä kyselylomakkeella helmi-maaliskuussa 2019 ja sen toteutti tutkimus- ja neuvonantoyhtiö T-Media Oy. Tulosten tilastollinen virhemarginaali on 95 prosentin luottamusvälillä yläkoululaisten tulosten kohdalla $\pm 1,43$ %-yksikköä, lukiolaisten tulosten kohdalla $\pm 1,36$ %-yksikköä ja ammattiin opiskelevien tulosten kohdalla $\pm 1,53$ %-yksikköä.

Tutkimuksemme mukaan kyselyyn vastanneet nuoret ovat yleisesti sisäistäneet, että omaa osaamista on kehitettävä pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti koko elämän ajan. Huomioitavaa on se, että harrastustaustaiset nuoret ovat tavanomaista sitoutuneempia panostamaan jatkuvaan oppimiseen. Harrastamisen koetaan kehittävän itsenäisyyttä ja oman identiteetin löytäminen koetaan merkitykselliseksi. Osaamista ei siis nähdä pelkkänä taitoina, vaan myös oikeanlaisena asenteena. Harrastavien nuorten tulevaisuuskäsitykset ovat erityisen positiiviset ja hyvä asenne heijastuu innokkuutena päästä mukaan työelämään.

Harrastustoiminnassa mukana olevat miettivät omaa ammatillista suuntautumistaan hieman enemmän ja pitempään kuin nuoret keskimäärin. Harrastuneisuus, jossa on mukana todennäköisesti jo ammatillisia motiiveja, saattaa asettaa isompia vaatimuksia omia valintoja kohtaan. Tämä koskee erityisesti kulttuuri- ja taidealojen harrastajia. Harrastustaustaiset

amatilliset opiskelijat ovat keskimääräistä todennäköisemmin jatkamassa opintojaan ammattikorkeakoulussa.

HARRASTUS TUOTTA TYÖELÄMÄVALMIUKSIA

Partion nuorisoalan osaamiskeskus teetti yhdessä Opintokeskus Siviksen kanssa edellä mainitun kyselytutkimuksen yhteydessä Nuorten harrastamisen vahvuustekijät 2019 – tutkimuksen. Kyselyyn vastasi 353 lukiolaista ja 200 ammatillista opiskelijaa. Tulosten tilastollinen virhemarginaali on 95 prosentin luottamusvälillä $\pm 4,17$ %-yksikköä.

Tutkimuksesta kävi ilmi, että nuoret kokevat harrastuksen kerryttävän omaa osaamista erittäin laaja-alaisesti. Harrastusten kautta suurimpina vahvuuksina opitaan

MITÄ OLEN OPPINUT HARRASTAMALLA?

» Harrastusteni ansiosta olen oppinut järjestelemään asioita ja sovittamaan eri tehtävät kalenteriin eli aikatauluttamista. Isostoiminnan myötä olen oppinut itsestäni paljon ja olen myös sosiaalisempi kuin aiemmin. Hyödyllisin asia on ehkä sinnikkyys viedä aloittamani asiat loppuun saakka.”

NUORTEN VASTAUKSIA HARRASTAMISEN VAHVUUSTEKIJÄT -TUTKIMUKSEN AVOIMISTA VASTAUKSISTA.

toimimaan tavoitelähtöisesti (86 %) ja oma-aloitteisesti (80 %). Vahvasti nousevat esiin myös yhteistyötaitoihin liittyvä osaaminen, kuten muiden kuunteleminen ja huomioiminen (75 %) sekä erilaisten ihmisten kanssa toimiminen (75 %). Yli puolet vastanneista koki lisäksi oppineensa harrastuksessaan paljon tai erittäin paljon itsestä ja omasta hyvinvoinnista huolehtimisesta, palautteen antamisesta ja vastaanottamisesta, yhdessä ja ryhmässä toimimisesta, vastuun ottamisesta, yllättävissä tai jännittävissä tilanteissa toimimisesta, ratkaisujen keksimisestä, suunnittelusta ja aikatauluttamisesta, kavereiden saamisesta, tunnetaidoista, esiintymisestä, muiden ohjaamisesta, vaikuttamistaidoista sekä viestintätaidoista. Vähiten osaamista näyttäisi syntyvän riitatilanteissa toimimiseen, kansainvälisyyteen, johtamistaitoihin sekä taloustaitoihin liittyen.

Kansalaisareenan, Opintokeskus Siviksen ja Kirkkohallituksen vuonna 2018 teettämän tutkimuksen ”Vapaaehtoistyön tekeminen Suomessa” mukaan kyselyyn vastanneet olivat oppineet eniten vuorovaikutustaitoja sekä ryhmässä toimimista. Toiseksi eniten oli opittu ongelmanratkaisutaitoja, viestintää, ohjaamista ja kouluttamista. On muistettava, että vapaaehtois-toimija oppii lähes yhtäaikaisesti useisiin erilaisiin osaamis-alueisiin liittyen, tämän tutkimustulosten mediaanin mukaan neljällä erilaisella osaamisalueella.

Harrastusmotiivitutkimusten näkökulmasta katsottuna voidaan havaita, että Harrastamisen vahvuustekijät -kyselytutkimuksemme vastauksissa näyttää painottuvan nuorten kognitiivisten motiivien (esimerkiksi halu oppia uutta), sosiaalisten motiivien (esimerkiksi kontaktimotiivit), ammatillisten motiivien ja toimintamotiivien merkitys (Sinivuori, 2002).

Opetushallituksen Ennakointifoorum (OEF) raportin (OPH, 2019:3,30-31) mukaan tulevaisuuden keskeisimpiä geneerisiä sekä työelämätaitoja ovat asiakaslähtöinen palvelujen kehittämisosaaminen, kestävä kehityksen periaatteiden tuntemus, tiedon arviointitaidot, digitaalisten ratkaisujen ja alustojen hyödyntämisosaaminen, innovaatio-osaaminen, vuorovaikutus-, viestintä- ja kommunikointitaidot, henkilökohtaisen osaamisen kehittäminen ja johtaminen, digitaalisen

teknologian luova käyttötaito, digitaalisten toimintojen hallinta- ja ohjaustaidot, ongelmanratkaisutaidot, luovuus, oppimiskyky, monikulttuurisuustaidot sekä kokonaisuuksien hallinta. On tärkeää nähdä, että juuri näitä geneerisiä ja työelämätaitoja nuori oppii tekemisen ja kokemisen kautta tavoitteellisissa nuorisjärjestöjen harrastustoiminnassa ja vapaaehtoistyössä. Voidaan siis perustellusti väittää, että harrastuksissa ja vapaaehtoistyössä syntyy työelämän kannalta sellaista keskeistä osaamista, jonka tekeminen näkyväksi ja opinnollistaminen on järkevää ja myös luontevaa. Alakohtaiset ja temaattiset harrastukset tuottavat näiden yleisten valmiuksien lisäksi paljon ammattispesifistä osaamista, joita ei tässä tutkimuksessa selvitetty, mutta joita jo käytännössä vertaillaan osaamisen tulkintafoorumissa oppilaitoksissa.

HARRASTUSOSAAMISEN TUNNISTAMINEN PUUTTEELLISTA

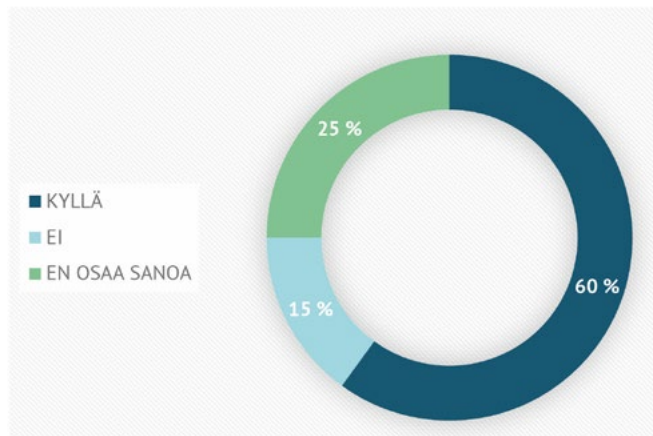
Harrastamisen vahvuustekijät -tutkimuksen mukaan suurin osa nuorista kokee harrastustaustansa saavan yleisesti ottaen arvostusta osakseen. Harrastusten hyöty jää kuitenkin yhä virallisesti tunnistamatta. Tästä johtuu se, että vain esimerkiksi kolmannes nuorista uskoo harrastuksesta olevan hyötyä työhaussa. Hämmentävää on lisäksi se, että kovin harva nuori kaipaa mitään todistusta omasta harrastuksestaan. Tämä voi johtua joko tottumattomuudesta tai osaamattomuudesta hyödyntää harrastusta osoituksena omista kyvyistä ja taidoista. Nuoret toivoisivat harrastuspanostustensa näkyvän koulussa opinnollistamisena eli hyväksilukemisena tai arvosanojen korottamisen muodossa. Kyselyn mukaan tämä tavoite ei tällä hetkellä juurikaan toteudu. Harrastuksen merkityksen tunnistavat erityisesti järjestö-, vapaaehtois- ja koulun harrastustoiminnassa mukana olevat nuoret. He myös kokevat saavansa harrastuksestaan eniten arvostusta ja konkreettista tulevaisuuden hyötyä esimerkiksi kesätyön haussa.

KOHTI YHTEISTÄ EKOSYSTEEMIÄ

Partiossa olen oppinut ymmärtämään kestävä kehitystä ja luonnonmukaisuutta sekä kansainvälisen toiminnan merkitystä. Olen kaikissa harrastuksissani oppinut ryhmänjohtajasta ja muiden huomioonottamista, sekä stressinhallintaa ja aikatauluttamista. Olen oppinut tulemaan toimeen kaikkien kanssa ja tukemaan apua tarvitsevia.

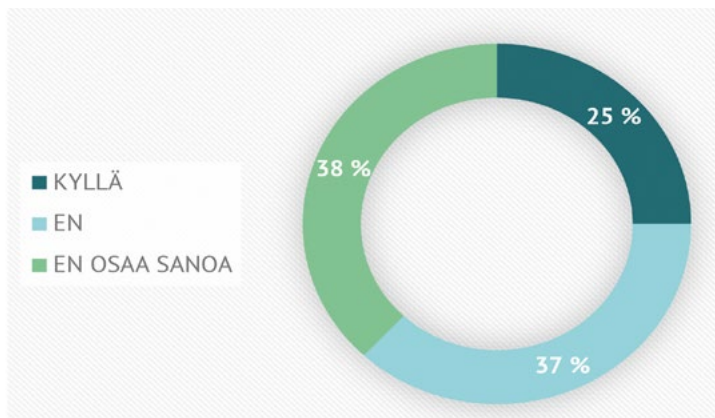
Tutkimustulokset puoltavat sitä tosiasiaa, että harrastuksista ja vapaaehtoistyöstä hankitun ja hankittavan osaamisen hyödyntämiseksi opinnoissa on tehtävä nuorisjärjestöjä kuullen valtakunnallisesti yhä systemaattisempaa kehittämis-työtä. Nuorilla ja nuorilla aikuisilla oman harrastusosaamisen kuvaamisen ja dokumentoinnin tulisi olla keskeinen metataito ja sen tulisi näkyä myös tavoitteellisen nuorisotyön sisältöinä. Oppivelvollisuuden pidentyessä 18 ikävuoteen, tulisi koulutuksenjärjestäjien yhä ponnekkaammin miettiä kolmannen sektorin potentiaalia harrastamisen, vapaaehtoistyön ja osaamisen kehittämisen muotoina virallisen koulutusjärjestelmän rinnalla. Yhteistyötaitoja ja montaa muuta edelläkin jo mainittua persoonaan liittyvää kykyisyyttä tulisi pystyä osoittamaan paremmin. Tätä varten tarvitaan uudenlaisia mittareita, jotta harrastuksen osaamista laajentavasta voimasta osattaisiin jakaa

KOETKO, ETTÄ HARRASTUKSESSA OPPIMIASI TIETOJA JA TAITOJA ARVOSTETAAN?

60 % tutkimuksen vastaajista kokee, että heidän harrastuksessaan oppimiaan tietoja ja taitoja arvostetaan.

KOETKO, ETTÄ HARRASTUKSESSASI TAI VAPAAEHTOISTYÖSSÄ HANKKIMAASI OSAAMISTA ON TUNNISTETTU JA TUNNUSTETTU OPPILAITOKSESSA RIITTÄVÄSTI?

25 % tutkimuksen vastaajista kokee, että heidän harrastuksessaan tai vapaaehtoistyössään hankkimaansa osaamista on tunnustettu ja tunnustettu oppilaitoksessa riittävästi

relevanttia ja tutkittua tietoa työnantajille ja koulutuksenjärjestäjille. Jatkuvan oppimisen näkökulmasta oppilaitokset voisivat olla osaamisen pedagogisia kohtaamaita, joissa yksityinen, julkinen ja kolmas sektori – osaamisen tilaajat ja tuottajat kohtaavat. Osaamiskolmion käynnistys ja muotoilu voisivat tapahtua – ainakin alkuvaiheessa – nuorisotyön ja opettaja-profession yhteistyönä, yksilöllisiä jatkuvan oppimisen polkuja muotoillen.

Partion nuorisotoiminnan osaamiskeskusten toteuttamat moniammatilliset osaamisen tulkintafoorumit oppilaitoksissa ovat jo osoittaneet toimivuutensa toimintamuotoina, joissa syntyy sekä nuorisotyön että oppilaitoksen yhteisiä suosituksia osaamisen tunnustamiseksi. Näiden suositusten edelleen julkaiseminen digitaalisessa osaamiskiekossa yhtenäistää käytäntöjä myös valtakunnallisesti sekä osaltaan edistää Euroopan unionin neuvoston (ministerineuvoston) suositusten (2012/C 398/01 ja 2017/C189/03) toteutumista kansallisesti. Opiskelijat motivoituvat ja sitoutuvat vahvemmin opintoihinsa saatuaan osakseen opettaja- ja nuorisotyökollegioiden tulkittamia osaamisen tunnustamisen ja tunnustamisen ratkaisuja. Samalla yhteiset suositukset keventävät opettajan työtaakkaa ja nopeuttavat päätöksentekoa. Parhaimmillaan ratkaisut ehkäisevät opintojen keskeyttämisä sekä nopeuttavat tutkinnon saavuttamista. Nämä edellä mainitut ratkaisut ovat keskeisiä rakenteellisia toimenpiteitä, joilla lisäksi edistetään nuorten työllistymistä tutkinnon saavutettuaan. Nuoren työllistyminen ammattiin on merkittävä tae paremmasta elämänlaadusta ja tuo uskoa onnellisesta tulevaisuudesta.

MITÄ OLEN OPPINUT HARRASTAMALLA?

” Olen oppinut tiimityön sekä terveyden tärkeyden. Olen oppinut myös ilmaisemaan tunteitani ja kertomaan niistä.”

NUORTEN VASTAUKSIA HARRASTAMISEN VAHVUUSTEKIJÄT -TUTKIMUKSEN AVOIMISTA VASTAUKSISTA.

LÄHTEET

Euroopan unionin neuvoston suositus 2012/C 398/01
Haettu [6.11.2019] osoitteesta: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2012.398.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2012:398:FULL

Euroopan unionin neuvoston suositus 2017/C 189/03
Haettu [6.11.2019] osoitteesta: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2017.189.01.0015.01.ENG&toc=OJ:C:2017:189:FULL

Fields, Marion. 2019. Vapaaehtoistyö hyödyttää työelämässä nuoria, hyvin koulutettuja ja työssä olevia – analyysi vuoden 2018 vapaaehtoistyön tekeminen Suomessa -aineistosta oppimisen näkökulmasta. Haettu [6.11.2019] osoitteesta: <https://www.ok-sivis.fi/media/materiaalit-osio/selvitykset-ja-tutkimukset/vapaaehtoistyön-tekeminen-suomessa.pdf>

Nikander, L., Kuisma, P. & Sinivuori, T. (2019). Tulkintafoorumit rakentamassa jatkuvan oppimisen toimintamallia. HAMK Unlimited Journal 28.8.2019. Haettu [6.11.2019] osoitteesta <https://unlimited.hamk.fi/ammattillinen-osaaminen-ja-opetus/tulkintafoorumit-jatkuvan-oppimisen-toimintamalli>

Nuorten harrastuneisuuden vaikutus. 2019. Tulosraportti. Partion Nuorisotoiminnan osaamiskeskus & TAT. T-Media Oy. Haettu [6.11.2019] osoitteesta: <http://osaamiskeskus.partio.fi/wp-content/uploads/sites/45/harrastuneisuuden-vaikutus-raportti.pdf>

Nuorten harrastamisen vahvuustekijät. 2019. Tulosraportti. Partion Nuorisotoiminnan osaamiskeskus & Opintokeskus SIVIS. T-Media Oy. Haettu [6.11.2019] osoitteesta: <http://osaamiskeskus.partio.fi/wp-content/uploads/sites/45/harrastuneisuuden-vaikutus-raportti.pdf>

OPH: Osaaminen 2035. Osaamisen ennakointifoorumin ensimmäisiä ennakointituloksia. Raportit ja selvitykset 2019:3.

Sinivuori. 2002. Teatteriharrastuksen merkitys. Harrastusmotiivit ja taiteellinen oppiminen. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto.

Vapaaehtoistyön tekeminen Suomessa. kansalaisareena, Opintokeskus SIVIS ja Kirkkohallitus. 2018. Taloustutkimus Oy. Haettu [6.11.2019] osoitteesta: <http://www.kansalaisareena.fi/ka2016/wp-content/uploads/2018/05/Vapaaehtoisty%C3%B6n-tekeminen-Suomessa-2018-Stranitus.pdf>

OSAAMISTA TUNNISTAVA PEDAGOGI

DYNAAMISISSA OPPIMISVERKOSTOISSA OSAAMINEN RAKENTUU KERROKSINA

Oppiminen on helposti saavutettavissa ja osaaminen hyödynnettävissä. Jokaisella on helppo pääsy oppimisen paikkoihin. Yksilöllä on mahdollisuus hyödyntää kaikkea osaamistaan. Kaikin tavoin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen edistävät oppijan kiinnittymistä työelämään sekä syventää osaamisen kehittymistä työn ja toiminnan paikoilla. Näin Sitra jäsentää jatkuvan oppimisen tunnusmerkkejä ja samalla luo uutta maisemaa opettajan työlle ja sen pedagogiselle osaamiselle.

Dynaamiset oppimisverkostot ovat hybridisiä uusia osaamisen kertymisen foorumeita, joissa kohtaavat formaalin työn paikat, järjestöjen luomat toiminnan areenat sekä koulutuksen kentät. Yksilöt kartuttavat osaamistaan näissä konteksteissa usein päällekkäin. Intressit ja elämäntilanteet vaihtelevat ja painotukset sen mukaisesti osaamisen kentillä.

Kun henkilö hakeutuu koulutuksen pariin, hänellä saattaa olla jo kerroksittain eri toiminnan foorumien kautta kertynyttä osaamista. Vanha ajatus siitä, että korkeakoulut kouluttavat ihmisiä työelämään asiantuntijoiksi pohjautuu uskoon ihmisen valintojen tapahtumisesta kronologisesti elämän poluilla. Yhä enenevässä määrin todellisuus kertoo siitä, että korkeakoulut saavat jo työelämässä ja aktiivisessa harrastus- ja vapaaehtois-toiminnassa toimineita ihmisiä opiskelijoikseen. Asiantuntijaksi opiskelevan oppijan rinnalle on tullut oppiva asiantuntija.

KORKEAKOULULÄHTÖISYYS EI RIITÄ TULKINTAFOORUMEISSA

Kyseinen muutos haastaa korkeakoulun sekä sen pedagogit muotoilemaan osaamistaan. Opetuksien jakamisen kulttuurista on jo siirrytty oppimisen mahdollistamisen työtapoihin ja ajatteluun. Kuitenkin pitkään mahdollistavassakin kulttuurissa on fokuksena ollut korkeakoululähtöisyys. Korkeakoulu on tarjonut oppimisen foorumit ja hankkeiden kautta tuonut työelämää lähemmäksi oppijaa. Toimintaa on määrittänyt korkeakoulun omat intressit. Dynaamiset oppimisverkostot sen sijaan tuottavat tarpeita, osaamista ja osaamisen kysyntää omista lähtökohdistaan sekä haastavat korkeakouluja muotoilemaan omia koulutuspalveluitaan ja osaamistaan yhteensopiviksi.

Osaamisperustaisessa ajattelussa korostuvat usein koulutuksen ja työelämän suhde ja sidot. Vähemmälle tarkastelulle

on jäänyt järjestöjen ja vapaaehtoistyön kentiltä kertyvän osaamisen pohdinta suhteessa formaaliin koulutukseen. Olen henkilökohtaisesti saanut seurata ja tehdä yhteistyötä Suomen Partiolaisten kanssa, jotka ovat jo seitsemän vuotta tehneet määrätietoista työtä osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen puolesta. Myös muun muassa 4H, SPR, Mannerheimin Lastensuojeluliitto ja Martat ovat panostaneet osaamisen näkyväksi tekemiseen. Nyt on koulutuskentän momentum huomata järjestöt yhteiskunnallisen arvokkaan panoksen lisäksi osamista tuottavina keskittyminä.

Jotta oikeanlainen ja tasoinen oppiminen on tunnistettavissa, tarvitaan järjestöjen ja koulujen välisiä yhteisiä osaamisen tulkintafoorumeita. Tästä toiminnasta onkin hedelmällisiä kokemuksia Suomen Partiolaisten ja eri oppilaitosten välillä. Foorumit avaavat ymmärrystä ja rakentavat osaamisdialogia koulun tarjoaman opetus- ja ohjauspalveluiden ja järjestöjen toiminnan välille. Nämä toimintamuodot takaavat oppimisverkostojen dynaamisuuden.

PEDAGOGINEN KYVYKKYYS

Opettajatasolla edellä kuvattu kehitys tarkoittaa pedagogisen kyvykkyyden laajentumista eri ympäristöistä kertyvien osaamisen tunnistajaksi ja tunnustajaksi. Pedagogiikan keskiössä ovat osaamisen kuvaamisen ja sanoittamisen taito, korkeakoulutasoisuudesta huolehtiminen sekä arviointiosaaminen.

Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen taito mittaa opettajan kykyä ohjata osaamisperusteisesti opiskelijaa. Opettajan tulee ohjata opintojen alusta alkaen oppijaa refleктоimaan toimintaansa ja oppimaansa. Pelkkä toiminnan ja työn dokumentointi eivät tee näkyväksi osaamista. Reflektionin työkaluna ovat ymmärrettävät osaamisen kriteerit, jotka korkea-

MITÄ OLEN OPPINUT HARRASTAMALLA?

” Olen oppinut urheilusta sen, että aina pitää yrittää tehdä loppuun asti. Urheilu antaa paljon tahdonvoimaa.

” Jos aloitan jotakin, teen sen myös loppuun.

” Laulaminen ja soittaminen purkavat surua sekä auttavat keskittymään.

NUORTEN VASTAUKSIA HARRASTAMISEN VAHVUUSTEKIJÄTUTKIMUKSEN AVOIMISTA VASTAUKSISTA.

koulun on työstettävä opetussuunnitelmiinsa. Ilman kriteereitä ei voi syntyä uskottavaa osaamisen sanoittamista ja arviointia.

Parhaimmillaan korkeakoulupedagogi ohjaa yksilöä analysoimaan kehittyvää asiantuntijuuttaan tai kehitettävää osaamisaluettaan. Tämän lisäksi opettajalla tulee olla pedagogista kykyä nähdä, tulkita ja yhdessä sanoittaa oppimista tai kehittyvää osaamista eri toimintaympäristöissä. Asiantuntijalle osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen ovat oman työn tai työtiimin työn tutkimista ja kehittämistä. Pedagogin tuleekin yllyttää oppivaa asiantuntijaa tutkimaan työtään. Tähän työkaluja tarjoaa teoreettinen osaaminen ja käsitteiden hallinta. Nämä elementit tulee integroida työstä ja toiminnasta kehittyvään osaamiseen. Korkeakoulutasoinen osaaminen edellyttää vankkaa tietoperustaa asiantuntijan tietotaidossa.

KORKEAKOULUOPETTAJAT OSAAMISEN SANOITTAJIKSI

Ohjaaminen saa yhä enemmän uraohjaamisen muotoja, jos työpaikkojen ja järjestöjen toiminnasta kertyvää osaamista huomioidaan kehittyvän asiantuntijan polulla. Uraohjauksen tulee auttaa oppijaa tekemään välittömiä opintoihin liittyviä valintoja ja päätöksiä, jotka vahvistavat hänen työllistymismahdollisuuksiaan tai edistävät työn kehittämistä. Korkeakoulun työelämää kehittävät opinnot ja ammatillisen osaamisen kehittyminen hahmottuvat parhaiten ammatillisen tietoperustan ja käytännön yhteyksien sidoksina. Siksi uraohjauksen tulee kuulua jokaisen korkeakouluopettajan työhön. (Kauppila, Koskelo & Pasanen 2017.)

Osaamisen tunnustaminen saa sinettinsä osaamisen näyttöjen kautta. Viime vuosien isot korkeakoulukentällä toteutettavat verkostohankkeet, kuten www.amkverkkovirta.fi ja www.amktoteemi.fi ovat luoneet sekä kehittäneet osaamisen tunnistamisen tapoja ja kulttuuria ammattikorkeakoulussa. Erityisesti Toteemi-hanke on keskittynyt myös opettajien arviointiosaamisen parantamiseen. Ammattikorkeakoulukentällä on laajasti kehitelty useita työn ja opintojen integraation tähtääviä ratkaisuja, jotka on koottu tuoreeseen julkaisuun Työn ja oppimisen liitto.

Arvioinnit menetelmineen ja kriteereineen monipuolistuvat toimintaympäristöjen kirjavoituessa. Selkeät arviointikriteerit ovat opettajan tuki ja turva osaamisen monimuotoisuutta tunnistettaessa sekä havaittaessa mahdolliset korkeakoulutaisoisuutta edellyttävät täydentämisen paikat. Osaamisperusteisuudessa arviointi ei saa päättää osaamisen kehitystä opettajan antamalla lopullisella arvosanalla tai lausunnolla. Parhaimmillaan arviointi on dialogia oppijan, pedagogin ja työpaikan välillä, jossa havainnot, tulkinnat ja palautteet ohjaavat uudelle osaamisen kierrokselle. Osaaminen on aikamme yksi suurista kertomuksista. Korkeakoulu ja sen pedagogit voivat olla suuren tarinan merkittäviä sanoittajia olemalla osa oppivaa yhteisöä toiminta-alueellaan.

LÄHTEET:

Kauppila, Päivi, Koskelo Virpi & Pasanen Mervi. 2017. Uraohjauksen monet taitajat ammattikorkeakoulussa – avauksia osaamisen kehittämiseen. Toim. Teemu Jokinen ja Liisa Marttila. Teoksessa Näkökulmia uraseurantaan ja uraohjaukseen. 2017. Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja B. Raportteja 94. ISSN 1456-002X. ISBN 978-952-7266-02-1(PDF). Tampere 2017. 61-69.

Kotila Hannu ja Vanhanen-Nuutinen Liisa (toim.) 2019. Työn ja oppimisen liitto. Haaga-Helian julkaisut 8/2019. https://www.haaga-helia.fi/sites/default/files/Kuvat-ja-liitteet/Tutkimus-ja-kehittaminen/julkaisut/hh_toteemi_web.pdf?userLang=fi.

Nikander Leena, Kuisma Pirjo ja Sinivuori Timo. Tulkintafoorumit rakentamassa jatkuvan oppimisen mallia. 28.8.2019. HAMK Unlimited. Ammatillinen osaaminen ja opetus. <https://unlimited.hamk.fi/ammattillisen-osaaminen-ja-opetus/tulkintafoorumit-jatkuvan-oppimisen-toimintamalli/>

Toteemi. Työssä oppimassa työhön. <http://www.amktoteemi.fi/>

Toteemi-video. Haaga-Helia. <https://www.youtube.com/watch?v=GTs311uVPMs&t=5s>

Verkkovirta – Työn opinnollistamista verkostoyhteistyönä. <http://www.amkverkkovirta.fi/>

JÄRJESTÖ- JA NUORISOTYÖN OSAAMISTA PARTIOSTA AMMATTIKORKEAKOULUUN

Artikkelissa kuvataan sitä, miten Humakin ja Partion nuorisoalan osaamiskeskuksen työ tulkintafoorumeissa on avannut silmiämme ymmärtämään konkreettisesti, kuinka yhteisöpedagogikoulutuksen järjestö- ja nuorisotyön profiilin ydinosaamisen kannalta olennaista osaamista voidaan hankkia non-formaalin järjestökoulutuksen kautta. Partion kanssa tekemämme pilotointityö rohkaisee vastaavaan työskentelyyn myös muiden järjestöjen kanssa.

Kun Partion nuorisoalan osaamiskeskus ensimmäisen kerran kutsui Humakin yhteisöpedagogikoulutuksen lehtoreita tapamiseen keväällä 2018, olimme vielä aika ihmeissämme siitä, mistä on kyse. Olimme toki ennenkin pohtineet järjestötoiminnassa hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustaneetkin sitä yksittäisten opiskelijoiden esityksistä osaksi yhteisöpedagogiopiskelijoiden koulutusta, mutta systemaattiset tulkintafoorumit opetussuunnitelmien tarkkoine vertailuineen ja digitaalisen osaamiskiekon käyttö tuntuivat vielä aika vierailta. Puolitoista vuotta alkutapaamisen jälkeen on tunnustettava, että paljon on opittu!

Ensikohtaamisen hämmennyksen syyt ovat kauempana historiassa. Ammattikorkeakoulut perustettiin 1990-luvulla osana ammatillisen koulutusjärjestelmän uudelleenjärjestelyä. Taivoitteena oli tarjota aiempaa korkeatasoisempaa ja vetovoimaisempaa ammatillista koulutusta ja vastata sitä kautta yhteiskunnan ja työelämän muuttuviin vaatimuksiin. Käytännössä se tarkoitti, että opistoasteen ammatillinen koulutus kohotettiin asteittain keskiasteelta korkea-asteelle. (HE 319/1994.) Myös vapaan sivistystyön oppilaitokset lähtivät tähän työhön: 10 opistotasoisia opintoja tarjonnutta kansanopistoa perusti Humanistisen ammattikorkeakoulun vuonna 1998 (Harju, Pätäri, Saviniemi & Teräsahde 2019, 52).

Ammattikorkeakoulujen perustamisen keskeinen haaste oli siis nostaa koulutuksen tasoa korkeammalle kuin entinen opistoasteinen koulutus. Kysymykset koulutuksen tasosta ja opetuksen laadusta ovat olleet tärkeitä myös sen jälkeen. Tästä syystä ensimmäisiin reaktioihimme tulkintafoorumityön alkaessa sekoittui pientä kauhistusta: Kuinka voidaan käytännössä rinnastaa non-formaalisia koulutuksissa hankittu osaaminen korkeakouluosaamiseen?

Partion osaamiskeskuksen väki oli valmistautunut tulkintafoorumityöskentelyyn hyvin. Partion koulutukset oli kuvattu tarkasti ja mitoitettu sekä opintopisteiden että tasoluokituksen mukaan käyttäen hyväksi Opintokeskus Siviksen laatu- ja

mitoitusohjeita. Opintopisteiden määrittelyssä käytettiin samaa 27 opiskelutunnin kaavaa kuin Humakissakin. Tasoltaan Partion koulutukset oli määritelty tutkintojen ja muiden viitekehyksen (OPH 2019) mukaisesti tasoille neljä ja viisi. Ammattikorkeakoulutuksen taso puolestaan tulee olla kuusi.

Tulkintafoorumeihin osallistuminen pakotti meidät miettimään, mistä korkeakouluosaaminen ja etenkin tuo kuutostaso itse asiassa muodostuvat. Ovatko kaikki ammattikorkeakoulun opinnot alusta loppuun ja tietopainotteisista kursseista harjoiteluihin tasoltaan kuutosta? Vai onko niin, että tiedot ja taidot rakentuvat, vahvistuvat ja syvenevät opintojen aikana niin, että kuutostasolle päästään loppupuolen syventävissä opinnoissa? Toisaalta taas, mitä merkitystä on ammattikorkeakouluille niin olennaisella työelämälähtöisyydellä? Jos yhteisöpedagogikoulutuksen tavoitteena on tarjota osaamista nuoriso- ja järjestötyöhön, eikö partion kaltaisen nuorisojärjestön tarjoama ja dokumentoitu koulutus edistä juuri tätä?

Osaamiskeskuksen ehdotuksesta päädyimme käsittelemään tulkintafoorumeissa lähinnä niitä koulutuksia, joita partiossa suoritetaan paljon: partionjohtajan peruskoulutus (7 op), valmentajakoulutus (2 op), koulutusohjaaja-koulutus (3 op), partiokouluttajakoulutus (2 op) ja partionjohtajan jatkokoulutus (25 op). Kuten koulutusten otsikoista huomaa, niiden sisältö painottuu vahvasti ohjaamiseen, johtamiseen ja kouluttamiseen, jollaisia on myös yhteisöpedagogikoulutuksen opetussuunnitelmassa.

Työskentelyn tavoitteena oli saada ehdotetuille partion kursseille mahdollisimman selvät vastaavuudet Humakin yhteisöpedagogin opetussuunnitelmassa niin, että jatkossa kuka tahansa partiokoulutuksia käynyt Humakin opiskelija paikkakunnasta riippumatta voisi esittää niiden hyväksilukua osaksi opintojaan ja tulla yhdenvertaisesti kohdelluksi. Lopullisessa osaamisen vastaavuuksien arvioinnissa painotimme kahta ammattikorkeakoulutuksen keskeistä piirrettä: ammatillisen osaamisen kehittyminen ja osaamisen yleistettävyyden.

Ammatillisen osaamisen kehittymisen korostaminen tässä yhteydessä nousee ammattikorkeakoulutuksen perustehtävästä kouluttaa nimenomaan ammatillaisia. Harrastus- ja vapaaehtoistoiminnassa hankittu osaaminen taas puolestaan nivoutuu nimenomaan sellaiseen osaamiseen, jota käytetään muissa kuin ammattirooleissa. Nämä eivät välttämättä ole aina erilaisia, mutta eroon oli syytä kiinnittää huomiota ja tarkastella kriittisesti sitä, miten Humakin tutkinto-opiskelussa tavoitteena oleva ammatillinen ohjauksen, kasvatuksen ja johtamisen osaaminen poikkeaa vastaavista sisällöistä partion koulutuksissa, joiden osallistujat ovat mukana vapaa-ajalla tapahtuvassa harrastustoiminnassa. Myös itse ohjaaminen ja johtaminen ovat partiossa useimmiten vapaaehtoistoimintaa.

Ajatus osaamisen yleistettävyydestä puolestaan nousee osaamistasokuvauksista. Tason kuusi osajan tavoitteena ovat laaja-alaiset ja edistyneet tiedot, joihin kuuluu käsitteiden ja teorioiden ymmärtäminen ja kriittinen tarkastelu, sekä kyky soveltaa hankittuja taitoja monimutkaisten ja ennakkoimattomien ongelmien ratkaisuun (OPH 2019). Konkreettisesti tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että partiossa toimivaa ohjausosamista tulee kyetä tarkastelemaan arvioiden, mikä siinä on erityistä juuri partion toimintaympäristölle ja mitä olisi otettava huomioon, jos lähtisi ohjaamaan lapsiryhmää vaikkapa koulun iltapäiväkerhossa. Yleistettävyyttä voidaan hakea myös kuvamalla ohjauksen taustalla olevia käsityksiä lapsesta toimijana ja rakentamalla ohjaajan henkilökohtaista käyttöteoriaa ohjauksen ja kasvatuksen teorioita hyväksi käyttäen.

Tulkintafoorumien keskusteluissa kävimmekin keskustelua siitä, miten paljon partion koulutuksissa käsitellään ohjauksen teoriaa ja miten paljon esimerkiksi järjestöjen vapaaehtoisia kouluttavan henkilön pedagogiset taidot eroavat sen mukaan, onko hän vapaaehtoinen vai ammatillainen. Suurimmat erot löytyivät tässä suhteessa johtamisen käsitteen alta: Humakin kielessä johtaminen liittyy työyhteisön tai työtehtävien johtamiseen kun taas partiossa johtaminen on enemmänkin sidoksissa siihen, miten yksi vapaaehtoinen johtaa toisia erilaisissa rooleissaan.

Lopputuloksena päädyimme siihen, että partion tässä vaiheessa nimetyillä koulutuksilla on vastaavuuksia kahteen yhteisöpedagogin koulutussuunnitelman kokonaisuuteen. Ensinnäkin partion nimetyissä koulutuksissa hankittu osaaminen voi vastata maksimissaan seitsemää opintopistettä yhteisöpedagogikoulutuksen yhteensä 10 opintopisteen laajuisista valmentavan työotteen ja toimijuuden edistämisen opinnoista. Perusteluna on ymmärrys siitä, että nuoriso- ja järjestötyössä toimivan yhteisöpedagogin pedagoginen osaaminen kohdistuu usein vapaa-ajalla tapahtuvaan non-formaaliin kasvatukseen, jossa osallistujien omaa toimijuutta korostava ohjaaminen ja valmentaminen on olennaista. Pedagogisten taitojen sisällyttämisen yhteydessä edellytetään, että opiskelija osoittaa pystyvänsä tarkastelemaan vapaaehtoistoiminnassa oppimaansa ammatillisena ja yleistettävänä osaamisena.

Toiseksi partiokoulutuksien katsotaan vastaavan täyttää 15 opintopistettä vapaasti valittavien opintojen kokonaisuudesta nimeltä vapaaehtoistoiminnan ohjaaminen ja kehittäminen. Tähän kokonaisuuteen opiskelija voi sisällyttää myös muiden järjestöjen vapaaehtoistoiminnassa ja koulutuksissa sekä vapaaehtoistoiminnan koordinaatiotehtävissä hankkimaansa osaamista. Vapaasti valittavassa kokonaisuudessa partion

Yhteistä työskentelyä HUMAKin tulkintafoorumissa.

koulutukset suorittaneilta ei edellytetä täydentäviä raportteja, vaan partion todistuksilla on mahdollisuus saada suora hyväksiluku. Miksi näin, pitäähän vapaasti valittavienkin opintojen olla korkeakoulutasoisia?

Yhteisöpedagogin (amk) järjestö- ja nuorisotyön profiili rakentaa osaamista erityisesti nuorisotyön ja järjestötyön ammattitehtäviä varten, vaikka osaamista nykyisin toki sovelletaan myös laajempiin toimintaympäristöihin (Humak 2019). Yhteisöpedagogille on erittäin hyvä, jos hänellä on omakohtaista kokemusta vapaaehtoistoiminnan käytännöistä sekä nuoriso- ja järjestötoimintaan vapaaehtoisesti osallistuvien lasten, nuorten ja aikuisten ohjaamiseen ja osallistumiseen liittyvistä tekijöistä. Itse asiassa viimeaikaisessa tutkimuksessa on tuotu esiin huoli siitä, että järjestötyön erityinen asema nimenomaan kansalaisen omaehtoisen ja vapaaehtoisen osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollistajana on vaarassa kaventua, kun ammattilaisten osaamisessa korostetaan erilaisia tehokkuuteen, tuotteistamiseen ja vaikuttavuuden mittaamiseen liittyviä managerialistisia taitoja (ks. esim. Laitinen 2018). Siksi on tärkeää, että järjestöt rakentavat, vahvistavat ja kehittävät koulutuksiaan nimenomaan kansalaisyhteiskunnan vapaaehtoisen ja omaehtoisen toiminnan näkökulmista ja että tulevat järjestöammattilaiset ymmärtävät sen merkityksen.

LÄHTEET:

Harju, Pätäri, Saviniemi & Teräsahde 2019. Vapaan sivistystyön oppilaitosmuodot ja ohjaus. Teoksessa Pätäri, Teräsahde, Harju, Manninen & Heikkinen (toim.): Vapaa sivistystyö eilen, tänään & huomenna. Vapaa sivistystyö ry, s. 30-83.

HE 319/1994. Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi ammattikorkeakouluopinnoista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. www.finlex.fi

Humak 2019. Yhteisöpedagogikoulutus. Opetussuunnitelma 2020–2024. <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2018/08/Yhteis%C3%B6pedagogi-AMK-OPS-2018-24.pdf>

Laitinen Hanna 2018. Nuorten, valtion vai markkinoiden asialla? Nuorisojärjestöjen hybridit toimintalogiikat. JYU Dissertations 31. University of Jyväskylä. Faculty of Humanities and Social Sciences. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7586-9>

OPH 2019. Kansallinen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehys Eurooppalainen tutkintojen viitekehys Eurooppalaisen korkeakoulutusalueen tutkintojen viitekehys OSAAMISTASOKUVAUKSET. Opetushallitus. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/tutkintojen_viitekehysten_osaamistasokuvaukset_fi_sv_en.pdf

VAPAAEHTOISPESTIN OPINNOLLISTAMINEN OSANA JATKUVAN OPPIMISEN PARADIGMAA

Partiossa osaamista kertyy monella osa-alueella. Nuoremmilla ikäkausilla osaamista hankitaan partiokasvatuksen kautta ohjelmasta, kuten erätaitoja opeteltaessa ja ryhmässä toimittaessa. Aikuisilla osaaminen karttuu pitkälti oman vapaaehtoistyötehtävän eli pestin kautta sekä erilaisissa koulutuksissa. Pesteissä saatava osaaminen sisältää paljon yleistä (työ)elämäosaamista, kuten tiimityöskentelyä, johtamista ja viestintää sekä usein myös tietyn ammattialan osaamista. Suomen Partiolaisten yhtenä tavoitteena on tehdä vapaaehtoispestissä hankittu osaaminen näkyväksi henkilölle itselleen sekä sanoittaa osaaminen työelämän ja oppilaitosten ymmärtämälle kielelle. Lisäksi halutaan osoittaa partiossa ja muissa järjestöissä vapaaehtoisille kertyvän osaamisen merkitys yhteiskunnalle.

Käytännönläheinen osaamistyömme alkoi RoihuAkatemian nimissä jo vuonna 2016 Finnjamboree Roihulla, joka kokosi Evon leirialueelle noin 17 000 osallistujaa Suomesta ja ulkomailta. Roihulle rakennettiin käytännössä suurehko kunta kahviloi-
neen, sairaaloi-
neen, muonitusjärjestelyineen, päiväkotieineen, turvajärjestelyineen ja kauppoineen. Tämä ”yhteiskunta-
simulaattori” mahdollisti monenlaisen osaamisen hankkimisen. Työ on jatkunut siitä lähtien koko ajan monipuolistuen. Suuremmat projektit, kuten suurleirit kotimaassa ja ulkomailla sekä alueelliset piirileirit toimivat erinomaisena ja sopivan kokoisena ympäristönä osaamisen kasvattamiselle sekä alustana tunnistamiselle ja tunnustamiselle. Näin mahdollistetaan motivoiva, monialainen ja monipuolinen oppimisympäristö osaamisen hankkimiseen ja hankitun osaamisen osoittamiseen erikokoisissa pesteissä. Pesteissä voidaan tarjota ”numeroa isommat saappaat” ja tukea kehittymiselle muun muassa ohjauksen ja mentoroinnin kautta. Vastaavaa osaamista ei monestakaan oppilaitoksesta tai työpaikasta pysty hankkimaan.

Leiri- ja suur tapahtumaprojekteissa on keskitytty erilaisten ulkoisten sidosryhmien (opetuksen hallinto, yksittäiset oppilaitokset, erilaiset järjestöt sekä työelämän edustajat jne.) kanssa tehtävään aktiiviseen yhteistyöhön ja verkostoitumiseen. Tätä kautta on saatu toiminnalle laajemmat, yleispätevät tavoitteet, asiantuntijaosaamista sekä yhteiskunnallista näkyvyyttä. Rakennettu verkosto on projektien jälkeen partiolaisten ja muiden järjestöjen hyödynnettävissä. Olemme huomanneet kiinnostuksen myös partion ulkopuolella edelleen kasvavan, ja yhteistyöhön tulee jatkuvasti mukaan uusia toimijoita.

Toiminnan keskiössä leiriprojekteissa ovat kuitenkin leiriläiset ja leirin tekijät. Leireillä vapaaehtoistyötehtävissä oleville

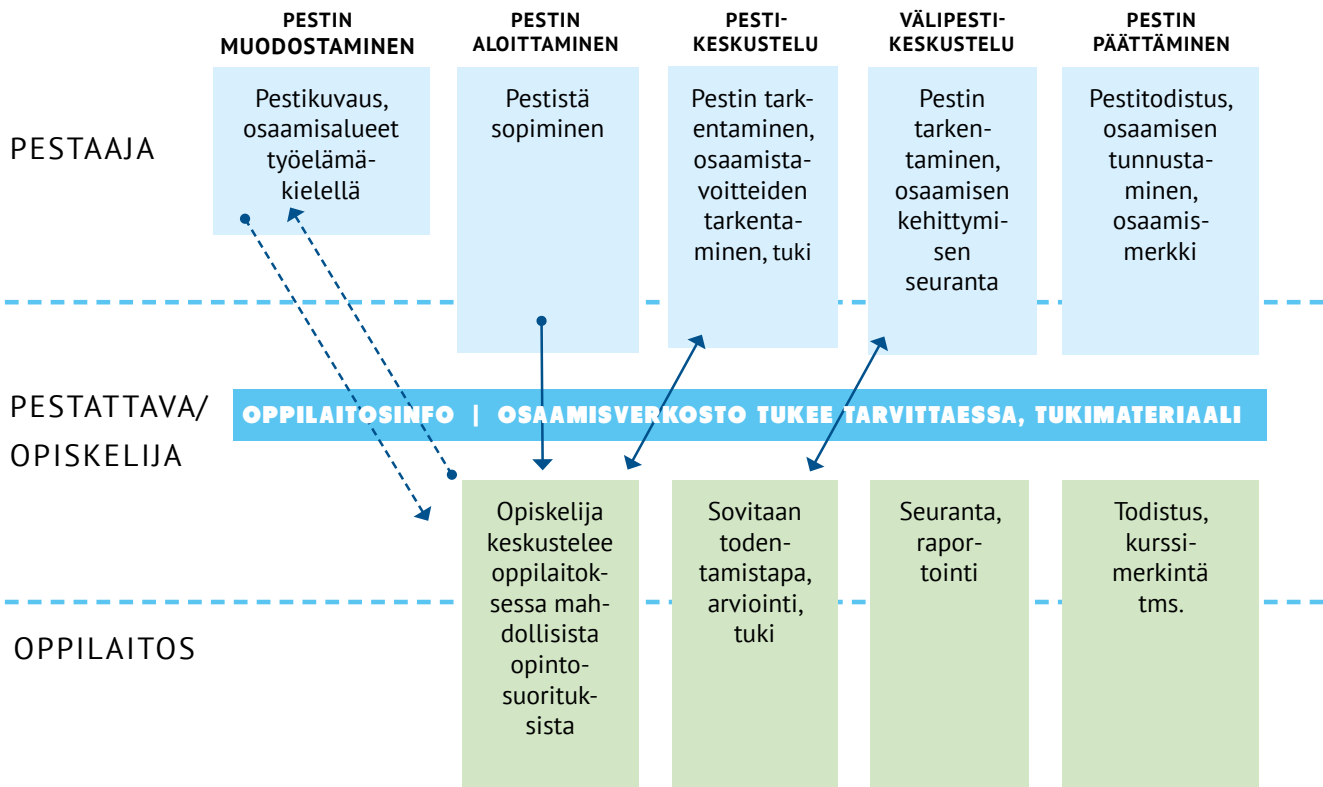
tarjotaan erilaisia osaamismerkkejä, joiden kautta sanoittaa ja osoittaa osaamistaan. Osaamisasiat tehdään leirillä näkyväksi ja osaamisen huomaamista tuetaan erilaisten tapahtumien ja työpajojen avulla. Tavoitteenamme on jatkossakin tavoittaa piirileirien kautta kaikki Suomen partiopiirit, ja tietysti edelleen kehittää osaamistyötämme seuraavaa, vuonna 2022 järjestettävää Finnjamboreeta varten.

PARTIOPESTIN OPINNOLLISTAMINEN

Olemme huomanneet, että leirit ja muut isot tapahtumat tarjoavat sekä tekijöidensä että koko partiokentän näkökulmasta jatkuvasti uusia avauksia epävirallisen/arkioppimisen validoinnin kehittämiseen ja käytännön tekemiseen. Osaamismerkkien ja aktiivisen osaamispuheen avulla leiriläiset ja leirin tekijät voidaan ohjata pohtimaan, sanoittamaan ja dokumentoimaan osaamistaan. Osaamista on alettu avata ja sanoittaa työelämän tarpeita vastaavasti, jolloin sitä on helpompi hyödyntää vaikkapa opinnoissa tai työn haussa.

Opiskelijat ovat päässeet kartuttamaan osaamistaan ja he ovat voineet hankkia osaamis- tai opintopisteitä motivoivassa oppimisympäristössä. Oppilaitokset ovat osallistuneet kehittämällä osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen prosessejaan. Leiri- ja tapahtumaprojekteissa on toteutettu paljon osaamis- ja opintopisteitä, näyttöjä sekä opinnäytetöitä. Jo aikaisemminkin partioprojekteista on haettu opintosuorituksia, mutta nykyisin painopiste on opinnollistamisessa eli ennen pestiä sovittavissa opintosuorituksissa, niin että pesti pystytään muotoilemaan opintojen tarpeita vastaavaksi. Jokaiselta kouluasteelta (lukio, ammatillinen koulutus, ammattikorkeakoulu,

OPINTOJA VAPAAEHTOISTYÖTEHTÄVISTÄ

yliopisto) löytyy hyviä case-esimerkkejä, joita on myös dokumentoitu videohaastatteluin tulevien leiriprojektien käyttöön. Näin viestiä saadaan välitettyä tehokkaasti eteenpäin.

Yhteistyössä sidosryhmien kanssa on luotu kokonaisprosessi, jossa kuvataan rinnakkain oppilaitoksen opinnollistamis-/hyväksilukuprosessi sekä leirin tai muun projektin pestausprosessi. Näitä kahta ei ole edes yritetty laittaa päällekkäin, vaan sen sijaan on löydetty ne kohdat, joissa nämä prosessit yhdistyvät. Järjestöjen ei ole järkevää muuttaa toimintamallejaan vain oppilaitoksia varten. Solmukohdat on avattu tarkemmin ja kunkin opiskelijan kohdalla varmistetaan näiden kohtien toimintatavat (esim. arviointi, ohjaus ja dokumentointi) sekä vastuuhenkilöt. Prosessikuvausta voi hyödyntää soveltaen minkä tahansa vapaaehtoistyöpestin opinnollistamisessa.

OSAAMISVIENTIÄ PARTIOSSA

Suomen Partiolaisten kehittämää osaamisosaamista on viety maailmalle muun muassa kesällä 2019 Yhdysvalloissa Länsi-Virginiassa järjestetyllä 40 000 partiolaisten maailman-jamboreella. Suomen joukkue esitteli jamboreella Suomessa tehtävää osaamistyötä jakamalla Very Important Badge -rinta-

merkkejä. Merkissä olevan QR-koodin kautta pääsi lukemaan esimerkiksi Suomessa käytössä olevista digitaalisista osaamismerkeistä ja miten meillä eri-ikäiset partiolaiset voivat niiden avulla osoittaa osaamistaan. Digitaaliset osaamismerkit eivät ole vastaavassa laajuudessa käytössä tietäksemme missään muussa partiojärjestössä. Suomalaisten jamboreeosallistujien oli myös mahdollista hakea International Experience Badge -osaamismerkkiä hankkimastaan osaamisesta toimia kansainvälisessä ympäristössä. Sama kansainvälisestä osaamisesta kertova osaamismerkki tulee olemaan esimerkiksi vuonna 2020 Eurojamboreelle osallistuvien suomalaisten käytössä.

Very Important Badge -rintamerkki.

KOKEMUKSIA JÄRJESTÖYHTEISTYÖSTÄ JA TOIVEITA JATKOSTA

Vapaaehtoisuus on Suomessa yhä suosittumpaa. Erityisesti nuorten vapaaehtoisena toimiminen on kasvanut. Jopa 40 prosenttia väestöstä teki vapaaehtoistyötä vuonna 2018, kolme vuotta aiemmin vapaaehtoisena toimi 33 prosenttia. Luvut selviävät Kansalaisareenan, Kirkkohallituksen ja Opintokeskus Siviksen Taloustutkimuksella teetetystä kyselystä. Vapaaehtoistehtävissä ja järjestöissä saadaan myös valtavasti osaamista koulutuksen ja tekemisen kautta. Saadulla osaamisella on merkitystä tutkintotavoitteiseen opiskeluun, työelämään, työllistymiseen ja henkilökohtaiseen kasvuun. Harrastukset, vapaaehtoistehtävät ja järjestöissä toimiminen ovat hyvä esimerkki jatkuvasta oppimisesta. Nuorille nämä oppimisen paikat ovat erityisen merkityksellisiä.

Opintokeskus Sivis on järjestöjen oppilaitos. Pelkästään Siviksen ja sen 70 jäsenjärjestön yhteistyössä järjestetyissä koulutuksissa oli noin 120 000 osallistujaa vuonna 2018. Määrällisesti se tarkoittaa yli 5 500 opintojaksoa ja 1 200 vertaisopintoryhmää. Siviksen jäsenten koulutus on vain osa suomalaisten järjestöjen järjestämästä arvokkaasta koulutuksesta. Koulutuksen hallintajärjestelmä ja opintorekisteri Sivisverkossa on työkalu koulutusten validointiin: opintojaksomalli. Se antaa hyvät mahdollisuudet vertailla järjestön koulutusta suhteessa tutkintotavoitteiseen koulutukseen osaamislähtöisyyden ja opintojen opintopisteytyksen avulla. Oppija saa osaamistodistuksen, jota hän voi käyttää osaamisen todentamiseen. Myös erilaisissa vapaaehtoistehtävissä toimimisesta halutaan todistuksia tai osaamismerkkejä, joita on mahdollisuus hyödyntää.

SIVIS MUKANA INNOSTAVASSA YHTEISTYÖSSÄ

Opintokeskus Siviksen asiantuntijat **Lotta Pakanen**, **Jussi Keskitalo** ja **Virpi Markkanen** ovat olleet syksyn 2019 mukana tiiviisti Partion osaamiskeskuksen toiminnassa. Yhteistyötä on tehty jo pidempään.

”Partio ja Sivis ovat molemmat jo vuosia tehneet työtä järjestöissä syntyvän osaamisen esiin nostamiseksi. On upeaa jalostaa ja levittää yhdessä työkaluja, jotka vievät käytännössä eteenpäin järjestöjen koulutuksessa ja vapaaehtoistyössä syntyvän osaamisen tunnistamista ja tunnustamista. Osaamiskieko ja tulkintafoorumit tekevät tunnetuksi järjestöjen merkitystä yhteiskunnassa osana jatkuvaa oppimista. Nuoret saavat järjestöissä hankitusta osaamisestaan konkreettista tunnustusta opinnoissa”, kommentoi Marita Salo, Opintokeskus Siviksen toiminnanjohtaja ja rehtori.

OSAAMISEN TUNNUSTAMINEN JÄRJESTÖN NÄKÖKULMASTA

Partion nuorisoalan osaamiskeskuksen tulkintafoorumi on yhteistyö, jossa kaikki hyötyvät. Oppija saa tunnustusta jo hankkimalleen osaamiselle. Opiskelu kevenee ja valmistuminen on nopeampaa. Opiskelu on mielekästä ja opiskelijat eivät käytä aikaa sellaisen osaamisen hankkimiseen mitä heillä jo on. Oppilaitos varmistaa yhdenmukaiset ja tasapuoliset osaamisen tunnustamiskäytännöt. Vakiintuneet ja aukikirjoitetut osaamisen tunnustamisen käytännöt helpottavat opettajien ja ohjaajien työtä. Järjestöille yhteistyö on hieno mahdollisuus tuoda esiin omaa koulutusta ja vapaaehtoistoimintaa. Järjestöissä saadaan osaamista, jota voi hyödyntää sekä tutkintokoulutuksessa että työelämässä ja työllistymisessä. Se tuo näkyväksi järjestöjen oppimispolkuja ja mahdollisuuksia toimia erilaissa tehtävissä.

Marttaliiton palvelujohtaja **Marjahelena Salonen** on ollut mukana tulkintafoorumeissa. Mukaan lähteminen oli helppo päätös.

”Marttajärjestö on kehittänyt osaamisen tunnistamista jo vuodesta 2011 alkaen. Koulutustoimintamme kehittämisen kannalta on tärkeää olla mukana ja tehdä yhteistyötä eri järjestöjen sekä oppilaitosten kanssa. Koulutuspalvelujen kehittäminen on strategisesti tärkeää järjestömme kannalta. Haluamme olla mukana kehittämässä kohdennettua koulutusta sekä kaikille avointa koulutusta. On tärkeää, että koulutuksissamme syntyvä osaaminen tunnustetaan myös oppilaitoksessa sekä muiden koulutuspalvelujen tarjoajien keskuudessa”, Salonen kertoo.

Yhteistyöllä on ollut merkitystä Marttaliiton koulutukselle.

”Osaamisen tunnistaminen on tullut merkityksellisemmäksi. Koulutusten status on vahvempi, kun niitä voidaan tunnustaa. Lisäksi koulutusten laatu pysyy parempana, kun on selkeät

MITÄ OLEN OPPINUT HARRASTAMALLA?

”Olen oppinut olemaan paljon kärsivällisempi. Olen myös oppinut sen, että kaikkea ei voi osata heti, vaan pitää harjoitella asioita.

”Kärsivällisyyttä, sinnikkyyttä, esiintymisvarmuutta baletista ja aiemmin harrastamastani teatterista. Myös itseluottamus ja -varmuus ovat parantuneet.

”Olen oppinut yrittämään, vaikka aina ei voi onnistua ja yrittämään uudestaan myös epäonnistumisten jälkeen.

NUORTEN VASTAUKSIA HARRASTAMISEN VAHVUUSTEKIJÄTUTKIMUKSEN AVOIMISTA VASTAUKSISTA.

kriteerit ja tavoitteet”, jatkaa Marjahelena Salonen.

Siviksen jäsenjärjestöissä on paljon koulutusta, joka on jo valmiiksi validoitu osaamislähtöisesti. Tällaiset opinnot on helppo viedä oppilaitokselle tarjolle tulkintafoorumiin, koska ne ovat kirjattu osaamisen kielelle ja opintopisteytetty valmiiksi.

”Tärkeintä ei ole se missä osaaminen on hankittu, vaan se mitä osaa. Me tarjoamme matalan kynnyksen osallistumista ja oppimista. Järjestöjen tarjoama koulutus mahdollistaa sekä innostaa myös jatkokouluttautumaan. Yhteistyötä oppilaitosten kanssa on hyvä vahvistaa. Koulutuspolkujen rakentaminen yhteistyössä hyödyttää yksilöitä”, Salonen toteaa.

Oppilaitosta ja järjestöjen koulutusta valitessa tulkintafoorumiin on mietitty, mihin tutkintoon kyseinen koulutus istuisi hyvin. Yhteisen suosituksen laatimista helpottaa osaamisen EQF-tasojen vertailu ja koulutussisältöjen tarkempi läpikäyminen yhdessä. Vapaaehtoistehtävissä käytännön tekeminen voi korvata osan tai kokonaan tutkintoon sisältyvän harjoittelun. Tulkintafoorumeiden keskustelu on ollut antoisaa ja tapaamiset hedelmällisiä. Toisinaan oppilaitokselta on saatu hyödyllisiä vinkkejä järjestökoulutuksen kehittämiseen. Kesällä 2019 käyttöön otettu Osaamiskiekkotäydentyä ja dataa kaivataan lisää niin oppilaitosten kuin järjestöjen puolelta.

JATKOA HYVIN KÄYNNISTYNEELLE TYÖLLE

Tulevaisuuden toiveena on, että oppilaitokset, jotka järjestävät samoja koulutuksia voisivat hyväksyä toisessa oppilaitoksessa tehtyjä suosituksia. Hienoa olisi saada myös järjestöjen ja oppilaitosten välisiä suullisia käytäntöjä kiekkoon kirjattavaksi.

Marttaliiton Salonen tiivistää toiveet Osaamiskeskuksen jatkosta.

”Yhteistyön toivoisi jatkuvan ja laajenevan. Yhteisten, monialaisten verkostojen rakentaminen on tärkeää.”

Järjestöjen koulutuksen validointi ja näkyväksi tekeminen Osaamiskiekkossa on merkityksellistä ja motivoivaa. Työ on saatu hyvään alkuun. Toivotaan, että osaamiskeskuksella on myös jatkossa mahdollisuus tulkintafoorumeiden järjestämiselle ja osaamiskiekon päivittämiselle. Tämä on työtä, jolla on merkitystä niin oppijoille, oppilaitoksille ja järjestöille.

LÄHTEET:

<https://www.ok-sivis.fi/uutiset/>

[yha-useampi-suomalainen-tekee-vapaaehtoistyota.html](https://www.ok-sivis.fi/uutiset/yha-useampi-suomalainen-tekee-vapaaehtoistyota.html)

TEKOÄLY JA RAJAPINNAT KEHITTÄVÄT OSAAMISKIEKKOA TULEVAISUUDESSA

Kuinka tulevaisuuden digitaaliset ratkaisut voivat auttaa osaamisen tunnistamisessa ja tunnustamisessa? Digitaalinen osaamiskiekkoon on yksi askel helpompaan ja tehokkaampaan osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen. Osaamiskiekkoon jatkokehittäminen ja uusien digitaalisten ratkaisujen hyödyntäminen voivat jatkossa helpottaa osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen prosesseja entisestään.

Tässä julkaisussa on esitelty digitaalista osaamiskiekkoon, joka on Partion nuorisovalan osaamiskeskukseen kehittämä työkalu harrastus- ja vapaaehtoistoiminnassa hankitun osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen oppilaitoksissa. Osaamiskiekkoon tekee näkyväksi oppilaitoksissa muodostetut suositukset, miten harrastus- ja vapaaehtoistoiminnassa kertyvää osaamista tunnistetaan ja tunnustetaan kyseisessä oppilaitoksessa. Nämä suositukset syntyvät tällä hetkellä pääasiassa käsityönä tulkintafoorumityöskentelyn kautta. Oppilaitoskohtaisissa tulkintafoorumeissa käydään läpi esimerkiksi järjestötoiminnassa tarjottavan koulutuksen osaamistavoitteita ja verrataan niitä tutkintojen perusteisiin. Tässä artikkelissa esitellään vaihtoehtoja, miten osaamisen tunnistamista ja tunnustamista voitaisiin tulevaisuudessa automatisoida ja kehittää digitaalisin ratkaisuin.

NÄKYMIÄ OSAAMISKIEKKON KEHITTÄMISEEN RAJAPINTOJEN JA TEKÖÄLYN AVULLA

Jo digitaalisen osaamiskiekkoon suunnitteluvaiheessa muodotui jatkokehitysideoita muista järjestelmistä löytyvän datan hyödyntämisestä osaamiskiekkoon. Osaamiskiekkoon teknisessä toteutuksessa onkin otettu huomioon, että palveluun voidaan myöhemmin rakentaa rajapintoja muihin järjestelmiin. Rajapintojen avulla osaamiskiekkoon näytettävät tiedot pysyisivät ajan tasalla, eikä samoja tietoja tarvitsisi päivittää monen eri järjestelmän kautta. Osaamiskiekkoon käytettäviä tietoja löytyy tutkintojen osalta Opetushallituksen järjestelmistä (Opintopolku ja ePerusteet) ja järjestökoulutusten osalta Opintokeskus Siviksen Siviisverkko-järjestelmästä. Osaamiskiekkoon hyödynnetään myös digitaalisia osaamismerkkejä, joiden tiedot löytyvät Open Badge Factorysta.

Olemme myös rohkeasti puhuneet visiostamme, että tekoäly voisi etsiä eri järjestelmistä koulutusten ja osaamisen välisiä korrelaatioita automatisoiden nykyistä tulkintafoorumityöskentelyä. Tähän liittyvää Opetushallituksen pilottia on kuvattu myöhemmin tässä artikkelissa.

Tutkintotavoitteisen koulutuksen osalta osaamiskiekkoon käytettävää tietoa löytyy valmiiksi Opetushallituksen järjestel-

mistä (Opintopolku ja ePerusteet). Osaamiskiekkoon näytetään perustiedot tutkinnosta, johon osaamista tunnustetaan: oppilaitos, tutkinnon kuvaus, tutkinnon laajuus ja taso. Näitä tietoja löytyy suoraan Opetushallituksen Opintopolku-palvelusta. Jos tulkintafoorumityöskentelyä haluttaisiin tehdä osaamiskiekkoon puolella, tähän voitaisiin hyödyntää tietojen tuontia ePerusteet-järjestelmästä. ePerusteet sisältää opetussuunnitelmien, tutkintojen ja koulutusten perusteet varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle (ePerusteet 2019). Tulkintafoorumien kehittämisen näkökulmasta erityisen kiinnostavaa on ammatillisen koulutuksen tutkintojen ja tutkinnon osien ammattitaitovaihtimusten tuominen näkyville osaamiskiekkoon. ePerusteet ei sisällä korkeakoulututkintojen tietoja.

RAJAPINTOJEN AVULLA TIEDOT SIVIISVERKOSTA JA OPEN BADGE FACTORYSTA

Siviisverkko on Opintokeskus Siviksen koulutuksenohjausjärjestelmä, jonka kautta Siviksen 70 jäsenjärjestöä (muun muassa Suomen Partiolaiset, Marttaliitto ja Mannerheimin Lastensuojeluliitto) hallinnoivat koulutustoimintaansa ja hakevat Siviksen opetus- ja kulttuuriministeriön vapaan sivistystyön valtionosuudesta myöntämää opetustuntien tukea (Siviisverkko 2019). Järjestöt voivat validoida Siviksen asiantuntijoiden avulla järjestelmään sisällöltään samanlaisina toistuvia koulutuksiaan, jolloin ne saavat Siviisverkossa opintopistemäärän, eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen EQF-tasoluokituksen sekä koulutukseen osallistujalle tulostettavan virallisen todistuksen (Pakanen 2019). Siviisverkko toimii myös opintorekisterinä, jonne validoituun koulutukseen osallistuneen henkilön opintosuoritukset ja -todistukset jäävät talteen hyödyntämistä varten. Käyttäjällä on pääsy opintorekisteriinsä vahvan tunnistautumisen kautta.

Osaamiskiekkoon käytetään Siviksen Siviisverkkoon validoimia koulutuksia ja niitä käsitellään tulkintafoorumeissa (Kuisma et al. 2019). Tällä hetkellä nämä koulutukset syötetään osaamiskiekkoon käsin, mutta syksyllä 2019 on tehty esiselvitys niiden siirtymisestä rajapinnan kautta Siviisverkosta osaamiskiekkoon. Tämä yhteys on toteutettavissa suhteellisen vähällä kehitystyöllä. Tietojen siirron automatisoinnin lisäksi Siviisverkko-osaamiskiekkoon-yhteys toisi mahdollisuuden

markkinoida osaamisen tunnustamista ja osaamiskiekkoo Sivistysverkoston koulutuskalenterin kautta koko Sivistyslaajan jäsenjärjestökentän koulutuksiin osallistujille: osallistujat näkisi heti koulutukseen ilmoittautuessaan, että kyseisen koulutuksen opintosuorite tunnustetaan osaksi opintoja tietyissä oppilaitoksissa ja tieto tästä löytyy osaamiskiekkosta.

Sivistysverkoston validoitujen koulutusten lisäksi osaamiskiekkossa ja tulkintafoorumityössä käytetään Sivistyslaajan jäsenjärjestöjensä kanssa yhteistyössä määrittelemiä osaamismerkkejä. Osaamismerkkit ovat digitaalisia merkkejä, jotka kuvaavat ja tunnustavat vapaaehtoistyössä tai koulutuksessa hankittua osaamista. Opintokeskus Sivistys hallinnoi osaamismerkkejä suomalaisen Open Badge Factory Oy:n verkkopalvelussa (Open Badge Passport). Osaamiskiekkon ja Open Badge Factoryn välillä voisi olla myös järkevää rakentaa rajapinta, jolloin tulkintafoorumissa tunnustettujen osaamismerkkien tiedot siirtyisivät ilman manuaalista työtä osaamiskiekkoon.

KOKEILU VASTAAVUUKSIENTSINNÄSTÄ

Järjestöissä hankitun osaamisen tunnustamistyössä yksi eniten aikaa vieviä prosesseja on tulkintafoorumityö. Tätä työtä voisi helpottaa automatisoimalla yhteensopivuusien etsintää järjestöjen validoitujen koulutusten ja osaamismerkkien sisältämien osaamiskuvausten sekä oppilaitosten eri tutkintojen sisältöjen välillä. Partion nuorisolaan osaamiskeskus ja Opintokeskus Sivistys toteuttavat yhdessä Opetushallituksen, Metropolian ja Peppi-konsortion kanssa syksyllä 2019 ”Osaamisen opinnollistamisen kokeilu jatkuvan oppimisen viitekehityksessä” –pilotin. Tässä kokeilussa Sivistysverkossa olevien opintopisteytettyjen koulutusten osaamistavoitteita vertaillaan semanttisesti ammatillisten tutkintojen perusteisiin (ePerusteet) yksinkertaisen tekoälyn avulla. Samalla etsitään vastaavuuksia myös ammattikorkeakoulujen opinto-oppaiden sisältökuvauksiin, jotka ovat saatavissa Peppi-konsortiossa (Peppi-konsortio 2019). Tämän vertailun tuloksia voidaan hyödyntää siinä, mitä järjestöjen koulutuksia lähdetään kunkin oppilaitoksen kanssa työstämään tulkintafoorumissa. Osaamiskiekkon yksi mahdollinen kehityskohde voisi jatkossa olla tässä pilotissa käytetyn vertailutyökalun integroiminen kiekkoon, jolloin käyttäjä näkisi suorittamistaan järjestökoulutuksista kiekkossa paitsi tulkintafoorumissa vahvistetut hyväksilukupäätökset, myös ne tutkinnot ja oppilaitokset, joihin koulutusten osaamiset todennäköisesti sopisivat.

MITÄ OLEN OPPINUT HARRASTAMALLA?

” Nauttimaan onnismisen tunteesta. Ottamaan haasteita vastaan ja ylittämään itseni. Edellä mainitut asiat taas ovat tukeneet myönteisesti itsetuntoni kehitystä.	” Partiossa olen oppinut toimimaan ryhmän jäsenenä ja johtajana. Olen myös oppinut ottamaan vastuuta ja paljon muitakin elämässä tarvittavia taitoja.	” Ratsastuksessa toisten kunnioittaminen ja huomioon ottaminen, myös rauhallisuus, täsmällisyys ja määrätietoisuus.	” Kaikki muu unohtuu, kun pitää keskittyä täysillä siihen, mitä sillä hetkellä tekee.

NUORTEN VASTAUKSIA HARRASTAMISEN VAHVUUSTEKIJÄTUTKIMUKSEN AVOIMISTA VASTAUKSISTA.

VISIO OSAAMISEN TUNNISTAMISESTA DIGITAALISIN RATKAISUIN

Miten tässä artikkelissa kuvattuja työkaluja ja järjestelmiä voidaan hyödyntää tulevaisuudessa osaamisen tunnustamisessa ja tunnustamisessa? Esittelemme seuraavaksi yhteenvedon yhden mahdollisen mallin, miten nämä järjestelmät ja niissä oleva data voisivat linkittyä toisiinsa. Kuten edellä on kuvattu, osaamiskiekkoon voitaisiin tuoda tutkintojen, järjestökoulutusten ja digitaalisten osaamismerkkien tietoja OPH:n järjestelmistä, Sivistysverkosta sekä Open Badge Factorysta. Osaamiskiekkon voi hyödyntää taustalla edellä kuvattua semanttista vertailutyökalua automaattiseen osaamisen vastaavuuksien etsintään. Tällöin osaamiskiekkon ehdottaa organisaatiokäyttäjälle sisälöntuotannon työkalussa järjestöjen koulutusten ja osaamismerkkien löydettyjä vastaavuuksia tutkintoihin. Sen pohjalta käyttäjä voi lähteä rakentamaan suositusta, mitä tämä vastaavuus tarkoittaisi osaamisen tunnustamisena ja tunnustamisena tutkinnossa. Käyttäjä voi hyödyntää tutkinnon ja järjestökoulutusten osaamistavoitteita ja opetussuunnitelmia osaamisen tarkempaan vertailuun. Lisäksi osaamiskiekkon käyttöliittymään voitaisiin mahdollisesti tuoda näkyviin automaattisesti löydetty vastaavuudet. Tällöin opiskelijalla olisi mahdollisuus lähteä keskustelemaan osaamisen tunnustamisesta ja tunnustamisesta oppilaitoksen kanssa, vaikka varsinaista suositusta kyseisen osaamisen tunnustamisesta ja tunnustamisesta oppilaitoksessa ei olisikaan vielä tehty.

LÄHTEET:

ePerusteet 2019. WWW-dokumentti. Viitattu 8.11.2019.

Saatavissa: <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi>

Sivistysverkko 2019. Koulutuskalenteri. WWW-dokumentti.

Viitattu 8.11.2019.

Saatavissa: <https://sivistysverkko.ok-sivis.fi/#/koulutuskalenteri>

Pakanen 2019. Kts. tämä julkaisun artikkeli

”Osaamistodistukset validoinnin tukena”.

Kuisma, Nikander, Sinivuori 2019. Kts. tämän julkaisun artikkeli

”Tulkintafoorumit rakentamassa jatkuvan oppimisen toimintamallia”.

Open Badge Passport 2019. WWW-dokumentti. Viitattu 8.11.2019.

Saatavissa: <https://openbadgepassport.com/1etusivu/>

Peppi-konsortio 2019. WWW-dokumentti. Viitattu 8.11.2019.

MONIAMMATILLINEN TULKINTAFORUMINTOIMINTA

5-8 HENKILÖÄ

OSAAMIS- KESKUS

ENNAKKO VALMISTAUTUMINEN

Tiedustelee järjestöiltä validoituja koulutustuotteita, joita järjestö haluaa oppinnollistaa. Valitse sen tulkintafoorumiin, jolle ehdottaa ko. koulutuksen osaamismerkin käsitteilyä. Sopii 1. käsittelyn ajan ja paikan.

JÄRJESTÖ

Varmistaa, että valittava koulutus on validoitu ja toteutuu usein tai valittavaa osaamismerkkiä haetaan riittävän usein. Nimeää henkilön, joka osallistuu tulkintafoorumityöskentelyyn. Toimittaa materiaalit tulkintafoorumiryhmälle.

OPPIAITOS- JOHDON EDUSTUS, OPETTAJAT, OPO

Hyväksyy järjestökoulutuksen tai osaamismerkin oppinnollistamisprosessiin. Nimeää oppilaitoksen edustajat käsitteilyyn tulkintafoorumiin. Tutustuu ennakoon järjestön lähettämiin materiaaleihin. Tekee pohjaesityksen oppinnollistamisesta.

OPISKELIJA- EDUSTUS/ OPISKELIJA- JÄRJESTÖN EDUSTUS

Tutustuu ennakoon järjestön lähettämiin materiaaleihin. Kysyy tarvittaessa laajemmin opiskelijoiden kokemuksia osaamisen tunnustamiseen ja tunnustamiseen liittyen.

TYÖELÄMÄ- EDUSTUS

Tutustuu ennakoon järjestön lähettämiin materiaaleihin. Arvioi osaamisen/taitojen hyödyllisyyttä työelämän näkökulmasta.

1. KÄSITTELY (2-3H/KOULUTUS)

Vie koulutuksen digitaalisen osaamismerkin pohjatiedot digitaaliseen osaamiskiekkoon.
Ehdottaa osaamisen tunnustamista.

Esittelee koulutuksen digitaalisen osaamismerkin. Ehdottaa osaamisen tunnustamista.

Esittelee tutkinnon ja tutkinnonosan lyhyesti. Ehdottaa suositusta osaamisen tunnustamiseen liittyen.

Kysy ja kommentoi osaamisen vastaavuuksia. Ilmaiseen mielipiteen osaamisen tunnustamiseen liittyen.

Esittelee työelämän osaamistarpeet ja tuo esille, miten järjestökoulutuksen osaaminen korreloi työelämän osaamistarpeita ko. osa alueeseen liittyen. Antaa samalla palautetta oppilaitokselle tutkintotavoitteisen koulutuksen toteutumisesta. Tuo tarvittaessa esille mahdollisuuden järjestön ja oppilaitoksen yhteisestä työelämäkoulutuksesta.

2. KÄSITTELY (2-3H/KOULUTUS)

Huolehtii ja valvoo, että käsitteilyjen välillä on tapahtunut tarvittavat välitehtävät.

Esittelee mahdollisesti päivitetyn koulutuksen taidigitaalisen osaamismerkin. Ehdottaa osaamisen tunnustamista.

Esittelee mahdollisesti välitehtävänä olleen johdonpäättöskenteon tuloksen ja mahdollisesti laajemman opettajaryhmän kannanoton. Ehdottaa osaamisen tunnustamista.

Ilmaiseen mielipiteen osaamisen tunnustamiseen liittyen.

Tuo esille mahdolliset muut tarkennukset työelämänäkökulmasta.

JÄLKI- TYÖSKENTELY

Syöttää tulkintafoorumiin osaamisen tunnustamisen suositukset digitaaliseen osaamiskiekkoon. Valvoo, että oppilaitoksen ja järjestön www-linkit toimivat.

Viestii tulkintafoorumin suosituksesta ja digitaalisesta osaamiskiekosta järjestölleen. Seuraa oppilaitoksissa tapahtuvia osaamisen tunnustamisen määriä omaan järjestökoulutukseen tai digitaalsiin osaamismerkkeihin liittyen. Ilmoittaa mahdollisista muutoksista.

Vie tiedon tulkintafoorumin suosituksista oppilaitoksen www-sivuille. Välittää em. www-linkin Osaamiskeskukselle. Viestii tulkintafoorumin päätöksistä opiskelijoille ja opettajille. Seuraa osaamisen tunnustamisen toteutumista käytännössä.

Valvoo, että opiskelijat saavat tiedon tulkintafoorumin suosituksista. Raportoi mahdollisista muutoksista tulkintafoorumia. Viestii myös itse aktiivisesti opiskelijoille.

Huomioi osaltaan tehdyt suositukset, viestii ja markkinoi omista kanavissaan tulkintafoorumin suosituksista. Seuraa osaamisen tunnustamisen toteutumista osaltaan.

MITÄ OLEN OPPINUT HARRASTAMALLA?

NUORTEN VASTAUKSIA HARRASTAMISEN VAHVUUSTEKIJÄT
-TUTKIMUKSEN AVOIMISTA VASTAUKSISTA.

”Teatteri on tuonut ymmärrystä erilaisten ihmisten elämään erilaisten hahmojen kautta. Tanssi on parantanut koordinaatiota ja sen ja musiikin kautta on tullut rytmitajua.”

”Koen seurakunnan toiminnan tärkeimmäksi. Siellä olen oppinut vuorovaikutustaitoja ja muiden kanssa toimeen tulemistä, joista on paljon apua tulevaisuudessa.”

”Kirjoittaminen ja lukeminen on yleisesti tärkeitä taitoja, eikä niitä voi tehdä liikaa. Luovat harrastukset opettaa myös rentoutumista ja auttaa parantamaan keskittymistä.”

”Tuntemaan itseni paremmin ja tietämään mikä minua oikeasti kiinnostaa.”

”Olen oppinut sen, että vaikka jokin meni pieleen, eikä siinä onnistuisi, niin aina pitää yrittää uudestaan. Eikä saa luovuttaa.”

”Kannattaa suunnitella aikataulut realistisesti, jotta ehtii tekemään kaikki harrastukseen ja kouluun liittyvät asiat. Suunnittelemalla ja aikatauluttamalla stressi vähenee.”

”Partiossa olen oppinut itsestäni sekä muista paljon. Oppinut tärkeitä ja hyödyllisiä taitoja tulevaisuutta ajatellen. Päässyt kokemaan uusia juttuja ja kokeilemaan rajojani. Tutustunut uusiin ihmisiin. Päässyt suorittamaan koulutuksia. Mahtavaa on päästä luomaan jollekin nuoremmalle yhtä mahtava partio-
taival kuin itselläkin on ollut.”

”Partiossa olen oppinut paljon selviytymistaitoja ja taitoja, joita tarvitaan luonnossa selviämiseen. Olen myös oppinut ajan säästämistä ja paineen alla toimimista helpottavia taitoja.”

”Urheiluharrastukset kohottavat itsetuntoa, kun onnistuu ja kuntokin kasvaa ja jaksaa opiskella. Kun harrastukset pysyvät osana arkea, mutta eivät vie liikaa aikaa, ne auttavat jaksamaan ja rytmittävät elämää.”

”Harrastuksessani olen oppinut tavoitte-
lemaan tavoitteita ja toteuttamaan asioita mistä pidän. Olen oppinut myös psyykestä paljon. Miten ihmiset toimivat saadakseen parhaimman tuloksen ja mitä se vaatii. Sekä tietenkin ryhmässä toimimista.”

”Tulemaan toimeen erilaisten ihmisten kanssa ja olemaan sosiaalinen. Olen saanut hyvän fiiliksen harrastuksien kautta!”

”Kirkollisessa harrastuksessa olen oppinut paljon ryhmätyötaitoja sekä kuuntelutaitoja.”

”Käsitöiden tekemisessä olen oppinut kä-
dentaitoja sekä ongelmanratkaisua, lisäksi pystyn jopa opastamaan toisia tietyissä tilanteissa, en pelkää tarttua työkaluihin omatoimisesti. Lauluharrastus on tuonut rohkeutta esiintyä ja helpottanut jännitystä uusissa sosiaalisissa tilanteissa.”

”Luonnon kunnioittaminen ja kuinka tärkeä se on ihmisen hyvinvoinnille fyysisesti ja henkisesti.”

”Nuorisotoiminnalla ja nuorisovaltuustossa olen oppinut yhteiskunnan merkityksen kaiken ikäisiin. Olen oppinut, miten virallisia kokouksia käydään ja miten voin vaikuttaa minua koskeviin asioihin. Olen oppinut laatimaan esimerkiksi pöytäkirjoja ja markkinoimaan tapahtumia ja järjestöjä.”

Nuorisoalan osaamiskeskukset muodostavat valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman tavoitteiden toimeenpanoa tukevan kokonaisuuden. Osaamiskeskukset kehittävät ja edistävät nuorisoalan osaamista, asiantuntijuutta ja tiedonkulkua nuorisolain mukaisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyi 11 valtionapukelpoista nuorisoalan osaamiskeskusta vuosille 2018–2019 toteuttamaan valtakunnallista nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaa neljän eri painopisteen mukaisesti.

Suomen Partiolaisten osaamiskeskuksen tehtävänä on ollut nuorisotyön palvelujen, laadun ja menetelmien kehittäminen erityisesti liittyen osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen oppilaitoksissa, työelämässä ja vapaaehtoistoiminnassa.

Tässä julkaisussa kuvataan tiivistetysti 15:n erilaisen artikkelin kautta osaamisen kuvaamiseen ja validointiin liittyviä prosesseja, työkaluja, toimintamalleja sekä uusia yhteyksiä mahdollisuuksineen.

[PARTIO.FI/OSAAMISKESKUS](https://partio.fi/osaamiskeskus)

